

Regnskabsperiode 1. januar-31. december

Årsrapport 2021

Pensionskassen for Farmakonomer

Sammen giver
vi mere tilbage

Godkendt på Pensionskassens generalforsamling d. ²⁰~~25~~ april 2022
Dirigent:

Tina Øster Larsen

Indhold

Ledelsesberetning	3
Årets resultat	3
Året der gik	3
Investeringsporteføljen	4
Forsikringsmæssige risici	6
Outsourcing	6
Cyberisiko	6
Dataetik	7
Kapitalforhold	7
Bonuspolitik	7
Hensættelser til pensionsaftaler	8
Usikkerhed ved indregning og måling	8
Administration	8
Pensionskassekoncernen	8
Revisionsudvalg	8
Status for opfyldelse af måltal for det underrepræsenterede køn i ledelsen	9
Klimarapportering	10
ESG Hoved- og nøgletalsoversigt	15
Forventninger til fremtiden	16
Begivenheder efter balancedagen	16
Ledelseshverv	17
Ledelsespåtegning	19
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	20
Resultat- og totalindkomstopgørelse	25
Balance	26
Egenkapital og Kapitalgrundlag	28
Noter	29

Ledelsesberetning

Pensionskassen for Farmakonomer driver pensionskassevirksomhed. Som medlemmer optager pensionskassen farmakonomer, der er berettiget og forpligtet til medlemskab af pensionskassen gennem kollektiv overenskomst eller ansættelsesaftale. Herudover har pensionskassen mulighed for at optage medlemmer, der er ansat i lignende stillinger og med en tilsvarende uddannelse.

Pensionskassen har organiseret sin virksomhed med investeringsaktiviteter i tilknyttede virksomheder. Det er imidlertid den samlede pensionskassekoncerns resultater, der har betydning for medlemmets pension. Hovedtallene i denne beretning er derfor præsenteret på koncernbasis medmindre andet fremgår specifikt.

Årets resultat

Koncernens resultat for 2021 blev et overskud på 114,6 mio. kr. Overskuddet foreslås af bestyrelsen overført til næste år.

Medlemsbidrag tegnet i ansættelsesforhold er som forventet stigende, mens pensionsydelseerne er på niveau med 2020. Pensionskassen er ikke i vækst, idet pensionsydelseerne overstiger medlemsbidragene.

Det samlede afkast før pensionsafkastskat af pensionskassens aktiver blev 10,7%.

Årets resultat vurderes at være tilfredsstillende, og pensionskassen er velkonsolideret.

Året der gik

Økonomi

I starten af 2021 var usikkerheden om Covid-19's betydning for vækst og beskæftigelse betydelig. Den globale vækst har dog været mere robust end ventet, godt hjulpet af de mange støttepakker, der er blevet vedtaget i bl.a. EU og USA. På den baggrund er forventningerne til fremtidig vækst steget i løbet af 2021.

Den stigende vækst har understøttet virksomhedernes indtjening, og det globale aktiemarked er steget med 26% i 2021, mens de amerikanske og europæiske aktiemarkeder er steget med hhv. ca. 32% og 22%.

Udfordringer med de globale forsyningskæder har sammen med massive hjælpepakker givet anledning til stigende inflation, især i USA, hvor inflationen foreløbig er steget til ca. 7%, mens den i Europa hidtil er toppet på 5%. Stigningen i inflationen kan også tilskrives stigende energipriser, og fx er olieprisen i 2021 steget med ca. 60%.

Den stigende inflation har medført stigende renter. I 2021 er den 10-årige rente på amerikanske statsobligationer steget med 0,6%-point, mens den 10-årige rente på tyske statsobligationer er steget med 0,4%-point.

Kontorente

Pensionskassens kontorente har i 2021 været 1,5% før skat. Kontorenten er fastholdt på 1,5% før skat for 2022. For de få medlemmer, der fortsat har en ordning med en ubetinget garanti, er kontorenten fastsat til 0,32% for 2022.

Medlemsservice

I 2021 har medlemsservice fungeret på et stabilt, højt niveau. Medlemmerne har taget godt imod den nye mulighed for at få webrådgivning i PKA, og dette tilbud bredes yderligere ud i 2022.

I efteråret 2021 fik medlemmerne igen mulighed for at møde PKA ved fysiske informations- og senior-møder rundt omkring i hele landet, ligesom der gennem hele 2021 har været tilbud om at arrangere eller deltage i digitale medlemsmøder. Disse muligheder fortsætter ligeledes i 2022, hvor der desuden er fokus på at udvikle og tilpasse begge formater for at skabe endnu mere værdi for medlemmerne.

Pension ved død

I 2021 er alle medlemmer, som er optaget før 1. juli 2020 tilbudt omvalg til den nye pensionspakke, der indeholder 'pension ved død'.

Privat opsparing

Medlemmerne tilbydes at oprette en privat opsparing i pensionskassen som et fleksibelt supplement til arbejdsgiverordningen. Den private opsparing er udbetalingssikret og kan oprettes som aldersopsparing, ratepension og livsvarig alderspension. Også i 2021 har mange medlemmer indbetalt til en frivillig, privat opsparing.

Investeringsporteføljen

Afkast

Det samlede afkast før pensionsafkastskat i 2021 blev på 10,7%, svarende til 1.145,9 mio. kr.

De fleste aktivklasser bidrog med positive afkast i 2021. Særligt pensionskassens aktier gav et meget tilfredsstillende afkast.

Samfundsansvar

Ansvarlighed er dybt forankret i pensionskassen og den måde, der investeres på. Det har ført til, at PKA er blevet kåret som den bedste klimainvestor blandt danske pensionskasser seks år i træk af Verdensnaturfonden WWF. Som ansvarlig investor tager pensionskassen udgangspunkt i syv udvalgte verdensmål og Paris-aftalens målsætning om klimaneutralitet i 2050. Hertil er der særligt fokus på, at selskaber udviser ansvarlig skatteadfærd og ansvarlig vederlagsadfærd, samt overholder arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder.

Investeringsernes ansvarlighed sikres formelt af pensionskassens politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer samt skattepolitikken. Af politik for aktivt ejerskab fremgår, at pensionskassen udfører aktivt ejerskab gennem overvågning, dialog, stemmeafgivelse, eksklusion, samarbejde med andre aktionærer samt rapportering.

Aktivt ejerskab er en vigtig del af pensionskassens arbejde med ansvarlige investeringer, idet positive forandringer mod mere bæredygtige forretningsmodeller bedst opnås med dialog med de selskaber, der investeres i. Dialogen har til formål at sikre selskabernes langsigtede værdiskabelse, hvorved der skabes størst mulige afkast til medlemmerne. I tilfælde af at der ikke er udsigt til, at selskabet vil forbedre sig på sigt og forsætter med at agere i strid med pensionskassens retningslinjer for ansvarlighed, vil det resultere i, at selskabet bliver ekskluderet fra investeringsuniverset. De selskaber, der bliver ekskluderet, noteres og offentliggøres på PKA's hjemmeside, hvor der også findes informationer om selskaber, der er under observation samt i dialog.

Visse typer aktiviteter har pensionskassen valgt helt at undgå. Det drejer sig om kontroversielle våben, tobak, oliesand og selskaber involveret i kulminer. For selskaber, som bruger kul til fx forsyning, har pensionskassen en grænse på 20 pct. Det betyder, at hvis selskabets omsætning fra kul overstiger 20%, investeres der ikke i det, medmindre selskabet viser sig omstillingsparat og villigt går i dialog for at nedbringe sin kulandel.

Som led i det aktive ejerskab er pensionskassen del af investorinitiativet Climate Action 100+, der består af 615 investorer fra hele verden. Herigennem følges 167 af verdens mest CO₂-udledende,

børsnoterede selskaber med henblik på at få dem til at nedbringe deres klimapåvirkning. I 2023 udløber fase 1 af initiativet og selskaberne bliver evalueret. De, der ikke har tilpasset deres forretningsmodel til Paris-aftalen på det tidspunkt, vil blive ekskluderet fra pensionskassens investeringsunivers.

I tilgift til at ekskludere selskaber, som vurderes til ikke at være ansvarlige, benytter pensionskassen ESG-rating på investeringer i børsnoterede aktier, hvor det er ambitionen, at porteføljen har 15% højere ESG-rating end benchmark, dvs. det sammenlignelige markedsindeks. Formålet er at styrke pensionskassens ESG-profil uden at gå på kompromis med afkast. Det betyder, at pensionskassen tilvælger selskaber, som har en høj ESG-rating og derfor også en mere ansvarlig forretningsmodel.

En væsentlig drivkraft bag pensionskassens aktive ejerskab samt til- og fravalg af selskaber er den risiko, der knytter sig til aktiviteter, som ikke er bæredygtige. Særligt risici relateret til klimaforandringer er trådt i forgrunden de senere år, og pensionskassen møder stadigt større krav til håndtering af klimarelaterede finansielle risici. I 2021 udgav PKA sin første årlige TCFD-rapport om klimarelaterede finansielle risici. TCFD – Taskforce on Climate-related Financial Disclosures – er et værktøj for virksomheder og investorer til at opgøre og overvåge finansielle klimarisici. I PKA's TCFD-rapport for 2021 beskrives, hvordan der tages højde for finansielle klimarisici i selskabsledelse, strategi, risikostyring og nøgletal.

Klimarisici vil blive bedre belyst i de kommende år, ikke mindst som følge af EU's sustainable finance-dagsorden. For pensionskassen er det især EU's disclosure- og taksonomi-forordning, der har stor indflydelse på rapportering og data om bæredygtighed. Disclosure-forordningen fastsætter en række oplysningskrav for både pensionskassen og investeringsproduktet. Dette omfatter bl.a. en beskrivelse af investeringernes bæredygtighed samt bæredygtighedsrisici og en række bæredygtighedsindikatorer inden for ESG. Taksonomi-forordningen er EU's bæredygtighedsleksikon, hvor investorer kan finde oplysninger om, hvilke økonomiske aktiviteter, der er bæredygtige i EU-sammenhæng. Pensionskassen har implementeret første del af disclosure-forordningen med offentliggørelse af en række oplysninger om bæredygtighed på hjemmesiden. Der arbejdes derudover på at implementere anden del når den træder i kraft, herunder bæredygtighedsindikatorerne, dvs. CO2-nøgletal, eksponering til kontroversielle våben, kønsbærelig diversitet i bestyrelsen m.fl.

Pensionskasserne i PKA arbejder strategisk mod et mål at investere 50 mia. kr. i grønne aktiver inden udgangen af 2025, ligesom der støttes op om pensionsbranchens tilsagn om at investere yderligere 350 mia. kr. i klimarelaterede investeringer inden udgangen af 2030. Medio 2021 havde PKA grønne investeringer for 35,4 mia. kr. I 2022 vil fokus fortsat være på at foretage grønne investeringer, der sikrer gode afkast til medlemmerne.

Endelig har EU også igangsat arbejdet med en social taksonomi, som skal definere hvilke investeringer, der kan kaldes socialt bæredygtige i EU. Også for denne del af porteføljen er der en ambition den sociale profil. PKA har en målsætning om at investere 10 mia. kr. i aktiver, der fremmer sociale forhold inden udgangen af 2025. Medio 2021 havde PKA 8,3 mia. kr. i sociale investeringer, hvilket udgør en fremgang på 22% i forhold til året før.

Sociale investeringer findes blandt andet inden for mikrofinans, sociale obligationer og ejendomsprojekter med en social vinkel; fx ældreboliger med fokus på socialt fællesskab.

Pensionskassen bakker op om Paris-aftalen og har besluttet, at porteføljen skal være CO2-neutral i 2050. Til det formål har PKA tilsluttet sig to investoralliancer (IIGCC's Net Zero Asset Owner Commitment og det FN-støttede Net Zero Asset Owner Alliance), som har udviklet rammeværk for, hvordan investorer kan arbejde hen mod klimaneutralitet. PKA har derfor opstillet et delmål på 29% reduktion af CO2-aftrykket fra investeringerne i børsnoterede aktier, ejendomme og virksomhedsobligationer i 2025. PKA vil indfase flere aktivklasser, når data af tilstrækkelig kvalitet for disse bliver tilgængeligt.

Afledte finansielle instrumenter

Pensionskassen anvender i væsentligt omfang afledte finansielle instrumenter til investerings- og af-dækningsformål.

Risici og solvens forbundet med pensionskassens forretningsmodel

Pensionskassens forretningsmodel er i et risikoperspektiv simpel. Modellen bygger på en overenskomstbaseret, kollektiv og solidarisk arbejdsmarkedspensionsordning.

De væsentligste risici knytter sig til markedsrisici, forsikringsmæssige risici, outsourcing og cyberrisiko.

Markedsrisici

Pensionskassen udbyder et gennemsnitsrenteprodukt. Nye medlemmer optages på et betinget grundlag med en grundlagsrente på -0,75%. Pensionskassen har desuden stadig medlemmer med renter på 4,5%. Dette medfører en eksponering mod renterisiko, som løbende afdækkes.

Pensionskassen ønsker at levere robuste pensioner til sine medlemmer. Dette sikres ved en langsigtet investeringsstrategi, hvor målet er at opnå høje, stabile afkast på en ansvarlig måde, der som minimum kan honorere afkastkravet fra de ugaranterede pensioner. Et vedvarende lavt afkast på investeringsaktiverne eller store finansielle tab er en risiko mod at kunne levere robuste pensioner. Den eksponering er pensionskassens markedsrisiko. Risikoen afdækkes ved at sprede investeringerne i en række forskellige aktivklasser.

Der investeres kollektivt for medlemmerne. Eventuelle tab på investeringerne skal dækkes af kollektivet, men andelen af bonuspotentialer i pensionskassen sikrer, at eventuelle tab på de finansielle markeder ikke overvæltes på medlemmernes opsparring i de enkelte år, men at medlemmerne i stedet får tilskrevet den til enhver tid udmeldte kontorente.

Risikotagning er en forudsætning for at opnå et tilstrækkeligt afkast til at sikre robuste pensioner. Det er i den sammenhæng en væsentlig opgave for bestyrelsen at få fastlagt den ønskede risikoappetit i form af den valgte investeringsstrategi.

Pensionskassens risikoappetit er fastsat ud fra to mål. Pensionskassen beskytter medlemmernes ugaranterede pensioner, og pensionskassen overholder gældende solvensregler (SCR). Bestyrelsen fastsætter i sin risikostyringspolitik rammer for pensionskassen i forhold til at beskytte pensionerne. I til læg kan solvensoverdækningen i særlige tilfælde sætte rammerne for pensionskassens risikotagning.

Forsikringsmæssige risici

Pensionskassen giver livsvarige pensioner, og er således risikomæssigt eksponeret mod ændringer i den forventede levealder blandt medlemmerne.

Pensionskassen er en solidarisk ordning med invaliditetsdækning uden krav om helbredsoplysninger ved optagelse. Pensionskassen er risikomæssigt eksponeret mod udviklingen i førtidspensioneringen af medlemmerne.

Pensionskassen overvåger udviklingen i de forsikringsmæssige risici tæt, og hensætter i henhold til Finanstilsynets levetidsbenchmark.

Outsourcing

Pensionskassen anvender outsourcing i væsentligt omfang. Der er direkte outsourcing til PKA A/S, der igen har videreoutsourcet en stor del af driften til Forca A/S. Administration af ejendomsinvesteringer er outsourcet til DEAS A/S

Opgaver relateret til den interne audit funktion varetages af EY

Risikoen styres i form af kontroller og serviceleveranceaftaler.

Cyberrisiko

Cyberrisiko udgør en væsentlig operationel risiko, som pensionskassen igennem det seneste år har haft stigende fokus på. Pensionskassen har en cyberrisiko forbundet med medarbejders anvendelse af It-infrastrukturen som Forca stiller til rådighed. Alt arbejde forbundet med It-drift, -sikkerhed og

administration er videreoutsourcet til Forca, der gennemfører en lang række faste sikkerhedsopgaver i et skemalagt årshjul, ligesom der på daglig basis sker bl.a. overvågning af internt netværk, overvågning af internettrafik fra Firewalls, scanning af al internet trafik og alle mails samt kontrol af alle driftsafviklinger.

Dataetik

Der er vedtaget politik og retningslinjer for dataetik, ligesom er der vedtaget dataetiske retningslinjer og principper, som findes på <https://www.pka.dk/dataetik>. PKA's arbejde med dataetik har taget afsæt i Forsikring & Pensions dataetiske retningslinjer – kendt som 'Cool eller Creepy'. Politikken beskriver, hvilken dataetisk position PKA ønsker at indtage. Der er udpeget en dataetisk koordinator i PKA, der følger udviklingen på området. I politikken beskrives også de retningslinjer, medarbejderne skal arbejde efter for at sikre overholdelse af de dataetiske principper.

Kapitalforhold

Egenkapitalen er i 2021 øget med 114,6 mio. kr. til 1.410,4 mio. kr. Det samlede kapitalgrundlag udgør herefter 1.892,1 mio. kr. mod 1.733,1 mio. kr. i 2020.

Solvenskravet SCR er opgjort efter standardmodellen. Pr. 1. januar 2021 blev SCR opgjort til 606,8 mio. kr. og udgør ultimo 2021 618,2 mio. kr.

Nøgletallet Solvensdækning i % udarbejdes alene for pensionskassen, og der udarbejdes ikke nøgletal for koncernen, da denne kun omfatter en pensionskasse. Solvensdækning i % for de sidste fem år er præsenteret i nedenstående tabel.

Solvensdækning i %

	2017	2018	2019	2020	2021
Solvensdækning i %	321	335	318	286	306

Følsomhedsanalysen er præsenteret i pensionskassens Rapport om solvens og finansiell situation (SFCR) 2021, som er tilgængelig på hjemmesiden www.pka.dk.

Bonuspolitik

Udgangspunktet for pensionsordningen er, at aftaleparterne har besluttet en kollektiv og solidarisk tilgang med ensartede pensioner, hvor alle medlemmerne så vidt muligt stilles ens:

- Ingen helbredsoplysninger ved optagelse
- Samme afkast, uafhængigt af optagelsestidspunkt og garantiniveau
- Samme pris for forsikringer under hensyn til alder
- Samme pris for administration.

Når bonussatser bliver fastlagt, sker det ud fra denne målsætning og ønsket om at sikre en stabil udvikling over tid i medlemmernes pensioner. Bonussatserne skal understøtte bestyrelsens fastlagte investeringsstrategi samt de lovmæssige krav til rimelighed og minimumskapital.

Medlemmerne får tilskrevet kontorenten på deres depoter. Tilskrivningen tager højde for det enkelte medlems garantiniveau og beregningsforudsætninger og sikrer på den måde rimeligheden for alle medlemmer. Renteniveauet er faldet betydeligt de seneste år – om end renten steg lidt i 2021 – samtidig med, at levetiden er steget. Beregningsforudsætningerne for nye aftaler er løbende justeret til denne udvikling. Situationen er imidlertid, at pensioner, der er baseret på ældre beregningsforudsætninger med høj rente og/eller kortere forventet levetid, er højere, end de ville være, hvis de nuværende beregningsforudsætninger blev brugt. Derfor reguleres disse medlemmers pensioner først, når pensionen beregnet med de nyeste beregningsforudsætninger, kan give anledning til en forhøjelse. Målet er over tid at ensarte alle medlemmernes garantiniveau og evne til at bære tab.

Den kollektive og solidariske tilgang betyder, at eventuelle underskud, uanset oprindelse, kan dækkes af pensionskassens reserver efter kollektive og solidariske principper. Bonuspotentialet – hensat kollektivt eller individuelt – kan fuldt ud anvendes til at dække medlemmernes andel af et underskud.

Egenkapitalen i pensionskassen ejes af medlemmerne, og resultatet tilgår i sin helhed altid medlemmerne.

Hensættelser til pensionsaftaler

Hensættelserne til pensionsaftaler er i 2021 forøget med 492,1 mio. kr. til 9.726,5 mio. kr.

Hensættelserne er særligt påvirket af ændringer i den regulatoriske rentekurve samt opdaterede forudsætninger på invaliditet og levetid.

Usikkerhed ved indregning og måling

Ved udarbejdelsen af årsrapporten foretages en række skøn og vurderinger om fremtidige forhold, som har indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser.

De væsentligste områder omfatter de pensionsmæssige forpligtelser samt værdiansættelse af unoterede alternative investeringer og ejendomme. Områderne er de samme som ved udarbejdelse af årsrapporten for 2020.

Ledelsen vurderer, at de anvendte forudsætninger er forsvarlige, men forbundet med en vis usikkerhed.

Regnskabsmæssige skøn er beskrevet nærmere i note 1 "Anvendt regnskabspraksis".

Administration

Pensionskassen og de tilknyttede virksomheder administreres af PKA A/S. Direktionen består af adm. direktør Jon Johnsen.

Direktionen, direktørkredsen, den ansvarshavende aktuar samt nøglepersonerne i henhold til kravene fra Solvens-II reglerne er ansat i pensionskassen.

Pensionskassekoncernen

Pensionskassens tilknyttede (100% ejede) virksomheder pr. 31. december 2021:

- Farmakonomernes Ejendomsselskab
- Farmapension A/S

Pensionskassens ejendomsaktieselskab

Selskabet har til formål at eje og drive fast ejendom med henblik på at opnå langsigtet forrentning af den investerede kapital.

Selskabets resultat for 2021 udgør et underskud på 26 t. kr., der er påvirket af opskrivningen af ejendomme hvilket er i overensstemmelse med forventningerne.

FarmaPension A/S

Selskabet er uden aktivitet. Selskabet har indsendt anmodning om tilbagebetaling af uberettiget opkrævet moms for tidligere periode. SKAT har endnu ikke startet sagsbehandling. Resultatet for 2021 er 0,0 mio. kr.

Revisionsudvalg

I henhold til lovgivningen skal pensionskassen etablere et revisionsudvalg. Formanden skal være uafhængig og mindst et medlem skal have kvalifikationer indenfor regnskabsvæsen eller revision.

Formanden for revisionsudvalget er Susanne Kure, som opfylder kravene om både uafhængighed og kvalifikationer inden for regnskabsvæsen eller revision. Det øvrige medlem af revisionsudvalget er Susanne Engstrøm.

Status for opfyldelse af måltal for det underrepræsenterede køn i ledelsen

Der er i lov om finansiel virksomhed krav om, at finansielle virksomheder skal opstille måltal for den kønsmæssige repræsentation i bestyrelsen samt udarbejde en politik for ligerepræsentation i ledelseslagene under bestyrelsen, hvis der er en underrepræsentation af det ene køn i bestyrelsen. Der er underrepræsentation, hvis det ene køn er repræsenteret med mindre end 40% i bestyrelsen.

Reglerne om måltal for kønsrepræsentation i bestyrelsen tager udgangspunkt i de generalforsamlingsvalgte medlemmer af bestyrelsen, men i pensionskassen udpeges et flertal af bestyrelsesmedlemmerne af overenskomstparterne. Det bliver på den baggrund ikke retvisende at vedtage måltal for de generalforsamlingsvalgte medlemmer af bestyrelsen. Bestyrelsen har derfor fastsat et måltal for den kønsmæssige sammensætning af den samlede bestyrelse.

Bestyrelsen har besluttet, at måltallet for mænd i bestyrelsen skal være mindst 25% og måltallet for kvinder i bestyrelsen skal være mindst 40%. Ved fastsættelsen af måltallet er der taget særlige hensyn til, at der er en meget høj andel af kvinder i pensionskassens medlemskreds og at der altid bør være mindst to mænd repræsenteret i bestyrelsen. Ved årets udgang var den kønsmæssige andel i bestyrelsen sådan, at der var 37,5% mænd og 62,5% kvinder i bestyrelsen.

De opstillede måltal er således opfyldt.

Der er ikke vedtaget en politik for ligerepræsentation i ledelseslagene under bestyrelsen i pensionskassen. Pensionskassen totaladministreres af PKA A/S. PKA A/S havde pr. 31. december 2021 41% kvinder og 59% mænd i ledelseslagene under bestyrelsen, og der er derfor ikke krav om, at der udarbejdes en politik på området.

Klimarapportering

Klimarapporteringen er en ny fælles branchehenstilling fra Forsikring & Pension (F&P) og en udløber af regeringens klimapartnerskab for den finansielle sektor, hvor PKA sammen med resten af sektoren har forpligtet sig til at bidrage aktivt til regeringens målsætningen om, at Danmark skal reducere CO₂-udledningen med 70% inden 2030.

Branchehenstillingen for F&P's klimarapportering – indeholder finanssektorens indsats på fire initiativer, der er vedtaget af finanssektorens klimapartnerskab. Den er opdelt i to dele, hvor del 1 er ”følg eller forklar”, og del 2 er frivillig. Del 1 omfatter pensionskassens indsats indenfor de fire initiativer, og inkluderer følgende rapportering:

Investeringsernes CO₂-aftryk:

- Måling af CO₂-udledning fra den samlede beholdning af investeringsaktiver, herunder aktiver der investeres på vegne af kunderne og
- Måling af CO₂-aftryk

Aktivt engagement i klimaforbedringer:

- Redegørelse for aktivt ejerskab i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed § 159;
- Opgørelse af antal dialoger om klimaforandringer og dialoger udført som led i pensionskassens aktive ejerskab
- Beskrivelse af hvorledes ejendomsinvesteringers bæredygtighed er indarbejdet i pensionskassens retningslinjer og investeringsprocesser

Bæredygtighed i forretningsmodeller:

- Beskrivelse af hvorledes Paris-aftalen er indarbejdet i pensionskassens retningslinjer og investeringsprocesser

Virksomhedens egne udledninger:

- Måling af CO₂-Scope 1 fra direkte emissioner fra virksomhedens forbrænding af egne brændsler og materialer
- Måling af CO₂-Scope 2 fra indirekte emissioner, der stammer fra den energi, der er brugt til at producere elektricitet, fjernvarme og fjernkøling som virksomheden har købt af en 3. part til virksomhedens eget brug
- Måling af virksomhedens forbrug af vedvarende energiandel inden for Scope 1 og 2, som beregnes på baggrund af forbrug af certificeret grøn energi
- Måling af energiforbrug, hvilket beregnes som den forbrugte energi fra Scope 1 og 2 (også fra vedvarende energikilder) multipliceret med konverteringsfaktorer

Læs mere om F&P's klimarapportering – branchehenstilling, på <https://www.forsikringogpension.dk/om-os/branchesamarbejde/pension/klimarapportering/>

Rapporteringen tager udgangspunkt i PKA-fællesskabet. PKA's indsats på de fire initiativområder omfatter for 2021 del 1¹. Virksomhedens egne udledninger præsenteres i afsnittet ESG Hoved- og nøgletalsoversigt.

Regnskabspraksis for PKA's indsats inden for de enkelte initiativområder forklares under tabellen.

Tabel 1

Klimarapportering	Enhed	Mål	2021	2020	2019
Investeringernes CO ₂ - aftryk					
CO2-udledning fra investeringsaktiver	Tons	-	1.077.369	1.227.616	1.638.043
CO2-aftryk	Tons/mio. kr.	-29% ²	7,7	9,5	13,4
CO2-besparelser ved ejerskab af grøn infrastruktur, PKA's andel	Tons	-	635.428	594.233	536.922
Aktivt engagement i klimaforbedringer					
Aktivt ejerskab	PKA's politik for aktivt ejerskab for investeringer i børsnoterede selskaber er udarbejdet i overensstemmelse med krav i Lov om finansiel virksomhed (§ 159). Læs mere om PKA's politik for aktivt ejerskab på https://ansvarlige-investeringer.dk/aktivt-ejerskab .				
Dialoger ifbm. aktivt ejerskab					
Dialoger om klimaforandringer	Stk.	-	677	583	367
Dialoger i alt	Stk.	-	2641	2486	1118
Ejendomsinvesteringers bæredygtighed	Ejendomsinvesteringers bæredygtighed er indarbejdet i PKA's retningslinjer for ansvarlige investeringer. Læs mere om PKA's tilgang til bæredygtige ejendomme på https://ansvarlige-investeringer.dk/baeredygtige-ejendomme .				
Bæredygtighed i forretningsmodeller					
Tilslutning til Paris-aftalen	Tilslutning til Paris-aftalen er indarbejdet i PKA's retningslinjer for ansvarlige investeringer. Der henvises til PKA's retningslinjer for ansvarlige investeringer på https://ansvarlige-investeringer.dk/#CO2 .				

Investeringernes CO₂ - aftryk

PKA forpligtede sig i Investeringsstrategi 2019 til Paris-aftalen, og derved at arbejde for at blive CO₂-neutral inden 2050. Den 1. marts 2021 konkretiserede PKA denne forpligtelse ved at tilslutte sig to globale initiativer, henholdsvis IIGCC' Net Zero Asset Owner Commitment og Net Zero Asset Owner Alliance (NZAOA). PKA har endvidere forpligtet sig til at anvende F&P's branchehenstilling vedr. klimarapportering.

¹ PKA vil fremadrettet også rapportere på den frivillige del 2, som inkluderer flere områder, hvor der pt. ikke findes tilstrækkelige data, fx data for scope 3-udledninger

² PKA's CO₂-reduktionsmål på -29% er for 2025

PKA har i den forbindelse forpligtet sig til at indfri en række krav, herunder at sætte et delmål for CO₂-reduktion for 2025 med 2019 som baseline-år samt årligt rapportere på porteføljens CO₂-aftryk og CO₂-udledning.

CO₂-udledning og CO₂-aftryk:

- CO₂-udledning måler PKA's forholdsmæssige ejerandel af CO₂-udledningen fra de selskaber og ejendomme PKA har investeret i.
- CO₂-aftrykket normaliserer CO₂-udledningen i forhold til markedsværdien af PKA's investeringer i de nævnte selskaber og ejendomme.

CO₂ Scope 1, 2 og 3

- Scope 1 er direkte udledninger fra kilder, som er kontrolleret og ejet af virksomheden.
- Scope 2 er indirekte udledninger, der knytter sig til virksomhedens brug af varme og strøm.
- Scope 3 dækker over indirekte udledninger, fx leverandørers CO₂-udledninger.

PKA's måling af porteføljens CO₂-udledning og CO₂-aftryk for Scope 1 og 2, som fremgår af tabel 1, indeholder PKA's beholdning for de tre aktivklasser:

- Børsnoterede aktier
- High Yield virksomhedsobligationer
- Direkte ejendomsinvesteringer

PKA's 2025-delmål for CO₂-aftryksreduktion for Scope 1 og 2 er -29% samlet for de tre aktivklasser³.

Porteføljens CO₂-udledning og CO₂-aftryk er opgjort i overensstemmelse med "CO₂-model for den finansielle sektor" udarbejdet af FinansDanmark og F&P, og er i overensstemmelse med TCFD, NZAOA, og IIGCC's Net Zero Asset Owner Commitment's rammeværk.

Børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer

Ved estimering af CO₂-udledning for børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer anvendes følgende formel:

$$\text{Totale CO}_2\text{-udledninger: } \sum_i \left(\frac{\text{investeringsværdi}_i}{\text{selskabsværdi(EVIC)}_i} * \text{selskabets CO}_2\text{udledning}_i \right)$$

Ved estimering af CO₂-aftryk for børsnoterede aktier anvendes følgende formel:

$$\text{CO}_2\text{-aftryk: } \sum_i \frac{\left(\frac{\text{investeringsværdi}_i}{\text{selskabsværdi(EVIC)}_i} * \text{selskabets CO}_2\text{udledning}_i \right)}{\text{værdi af samlede investeringer i børsnoterede aktier}}$$

Ved estimering af CO₂-aftryk for virksomhedsobligationer anvendes følgende formel:

$$\text{CO}_2\text{-aftryk: } \sum_i \frac{\left(\frac{\text{investeringsværdi}_i}{\text{selskabsværdi(EVIC)}_i} * \text{selskabets CO}_2\text{udledning}_i \right)}{\text{værdi af samlede investeringer i erhvervsobligationer}}$$

Til at måle CO₂-udledning og CO₂-aftryk af porteføljen i 2021 anvendes data fra ultimo 2020, fordi data først er tilgængelig med op til et års forsinkelse.

³ NZAOA fastslår, at et CO₂-reduktionsmål for 2025 bør fastsættes i intervallet 16-29%

Direkte ejendomsinvesteringer

CO₂-udledningen for ejendomme er beregnet på baggrund af energimærker. Med udgangspunkt i energimærket for de enkelte ejendomme beregnes energiforbruget for porteføljen ud fra emissionsfaktorer offentliggjort af Energistyrelsen. Boligejendomme og erhverv beregnes særskilt.

Ved estimering af CO₂-udledning for direkte ejendomsinvesteringer anvendes følgende formel:

$$\text{Totale CO}_2\text{-udledninger}^4: \sum_b \left(\frac{\text{investeringsværdi i bygningen}_b}{\text{ejendomsværdi}_b} * \text{bygningens CO}_2\text{udledning}_b \right)$$

Ved estimering af CO₂-aftryk for direkte ejendomsinvesteringer anvendes følgende formel:

$$\text{CO}_2\text{-aftryk: } \sum_b \frac{\left(\frac{\text{investeringsværdi i bygningen}_b}{\text{ejendomsværdi}_b} * \text{bygningens CO}_2\text{udledning}_b \right)}{\text{Værdi af samlede portefølje af direkte ejendomsinvesteringer}}$$

Det er Klimapartnerskabets metode, der er benyttet, hvilket er kompatibel med IIGCC's Net Zero Asset Owner Commitment og NZAOA. Beregningerne er foretaget for PKA's direkte ejendomsinvesteringer administreret af DEAS og Newsec. Udenlandske ejendomsfonde og ejendomslån er ikke medtaget.

CO₂-besparelser ved ejerskab af grøn infrastruktur

Siden 2010 har PKA investeret aktivt i grøn infrastruktur inden for vedvarende energi. I 2021 udgør PKA's beholdning af grøn infrastruktur 17,3 mia. kr., der bidrager til at nedbringe samfundets CO₂-udledning, da den substituerer fossil energi, som fx kul, der udleder store mængder CO₂. Endvidere bidrager investeringerne til PKA's ambitiøse målsætning om at have investeret 50 mia. kr. i grønne investeringer inden 2025.

Ved estimering af CO₂-besparelser tages udgangspunkt i investeringernes aktuelle årlige energiproduktion og PKA's ejerandel heri. CO₂-besparelserne udregnes med hjælp af International Energy Agency's (IEA) anerkendte metode ved at benytte gennemsnitsudledninger fra ikke-vedvarende energiproduktion i landene, hvor PKA's aktiver er placeret. Den aktuelle konvertering (CO₂ pr. kWh) afhænger af energimixet i markedet, hvor den vedvarende energi bliver solgt. Konverteringsfaktoren hentes fra IEA.

PKA's investeringer i form af lån til infrastrukturprojekter indgår ikke i opgørelsen, da der pt. ikke findes en metode der medtager gæld. PKA forventer at medtage gæld i opgørelsen for 2022 til næste år.

Det videre arbejde med PKA's net zero strategi

For at kunne levere på CO₂-reduktionsmål fremadrettet, er PKA afhængig af at aktivklasserne som helhed bidrager ved at reducere deres CO₂-udledning og CO₂-aftryk. Det vil ske når selskaberne, som PKA investerer i, for alvor begynder at reducere deres CO₂-udledning og CO₂-aftryk. Dette forventes at ske på sigt i takt med at selskaberne selv forpligter sig til at blive CO₂-neutrale inden 2050.

Da rammeværkerne fra IIGCC og NZAOA endnu ikke er færdigudviklede for alle aktivklasser og stadig er udfordret af mangelfulde data, vil PKA i 2021 måle og rapportere på CO₂-udledningen og CO₂-aftrykket for foreløbig de tre nævnte aktivklasser på scope 1 og 2. Det forventes, at øvrige aktivklasser, som unoterede aktier, infrastruktur og statsobligationer, vil blive indfaset i takt med rammeværkenes udvikling.

Porteføljeselskabernes CO₂-udledning omfatter endnu kun scope 1 og 2 pga. mangelfulde data for scope 3. CO₂-udledningen for scope 3 forventes at blive indfaset, i takt med at data bliver tilgængelig.

⁴ [b = bygning]

Aktivt engagement i klimaforbedringer

Aktivt ejerskab

PKA's politik for aktivt ejerskab for investeringer i børsnoterede selskaber senest vedtaget i 2021 i henhold til krav i Lov om finansiel virksomhed (§ 159), om hvordan der skal overvåges, føres dialog, udøves stemmerettigheder, samarbejdes med andre aktionærer, kommunikeres med relevante interessenter og for hvordan faktiske og potentielle konflikter i forbindelse med det aktive ejerskab skal håndteres.

Via aktivt ejerskab opfordrer PKA selskaber til at tilslutte sig til Paris-aftalens målsætninger og derved forpligte sig til at blive CO2-neutral inden 2050 dels gennem afstemning på selskabers generalforsamlinger, dels i dialog med selskaber. I 2022 er dette specificeret i PKA's politik for aktivt ejerskab.

Ved udmøntning af politikken, samarbejder PKA med EOS at Federated Hermes (EOS). EOS udøver aktivt ejerskab, stemmer på generalforsamlinger og går i dialog med selskaber på PKA's vegne. Gennem EOS har PKA mulighed for at maksimere sin indflydelse sammen med andre investorer.

PKA deltager aktivt i investorkoalitioner bl.a. i initiativet Climate Action 100+, som taler på vegne af 615 investorer med ca. 350.000 mia. kr under forvaltning. Herigennem overvåges og føres dialog med 167 af verdens største og mest klimabelastende selskaber. Når fase 1 af initiativet slutter i 2023, vil PKA evaluere selskaberne, ift. om de har fremlagt planer for omstilling af deres forretningsmodel, så den efterlever Paris-aftalens mål. Hvis ikke vil PKA frasælge sine investeringer i selskaberne og placere dem på PKA's negativliste.

Ejendomsinvesteringers bæredygtighed

For at imødegå klimaforandringer, har PKA's bestyrelse vedtaget, at for nye investeringer i ejendomme og den eksisterende boligmasse skal forhold ud over de lovgivningsmæssige krav tænkes ind i projekterne, hvilket også fremgår af PKA's retningslinjer for ansvarlige investeringer. Derfor har PKA haft en målsætning om, at den gennemsnitlige energimærkning blev opgraderet fra klasse D i 2008 til B i 2020 på hele porteføljen på ca. 1 mio. m². Dette mål er nu realiseret, og målet frem mod 2025 er, at PKA's ejendomme skal have et gennemsnit af energimærker mellem klasse A og B.

Derudover har PKA sat en målsætning frem mod 2025 om at reducere ejendomsporteføljens CO2-udledning med yderligere 50%. Produktion af vedvarende energi via solceller og vindturbiner skal sikre et grønt forbrug, og der stræber efter, at ladestander til elbiler skal etableres på 10% af porteføljens parkeringspladser. Det er også i tråd med ambitionen om at bidrage til opfyldelsen af Paris-aftalen.

Bæredygtighed i forretningsmodeller

Det fremgår af PKA's retningslinjer for ansvarlige investeringer, at PKA bakker op om Paris-aftalen og har forpligtet sig til at være CO2-neutral inden 2050 ved brug af bedste tilgængelige videnskabelige viden, inkl. viden fra FN's klimapanel IPCC. PKA's retningslinjer for ansvarlige investeringer er en integreret del af PKA's retningslinjer for investeringsområdet og er vedtaget af pensionskassens bestyrelse. PKA's investeringsproces inkluderer fire ESG-trin:

- ESG-due diligence
- ESG-overvågning
- ESG-rapportering
- ESG-forvaltning

De fire trin har til formål at sikre implementering og overholdelse af PKA's retningslinjer for ansvarlige investeringer.

I 2021 udgav PKA for første gang sin TCFD-rapport. Den skal klarlægge den påvirkning, investeringerne har på klimaet, og de risici det indebærer. Det gør vi dels fordi vi ønsker at være transparente om, hvordan vi håndterer klimarelaterede finansielle risici, dels fordi det giver et godt værktøj til at måle, følge og nedbringe den CO2-udledning, der knytter sig til investeringerne. Det skal hjælpe med at

indfri det mål, PKA har forpligtet sig til; nemlig at opnå en netto CO₂-udledning fra alle pensionskassens investeringer på nul senest i 2050. Læs PKA's TCFD-rapport på <https://ansvarlige-investeringer.dk/>.

PKA's eksterne samarbejdspartnere, såsom kapitalforvaltere, kreditvurderingsbureauer, revisorer, fondsbørser, proxy rådgivere og investeringskonsulenter m.fl., opfordres til at sikre, at produkter og tjenester, der er tilgængelige for investorer, er i overensstemmelse med opnåelsen af global CO₂ neutralitet inden 2050.

ESG Hoved- og nøgletalsoversigt

ESG Hoved- og nøgletal er udarbejdet efter den vejledning, som FSR, Nasdaq og Finansforeningen lancerede i juni 2019. Vejledningen er senest opdateret i januar 2022.

Vejledningen og en nærmere beskrivelse af opgørelsesmetoderne kan findes på FSR – danske revisors hjemmeside.

	Enhed	2021	2020	2019
Miljødata				
CO ₂ e, scope 1	Tons	14,5	19,3	19,0
CO ₂ e, scope 2	Tons	10,4	10,5	33,3
Energiforbrug	GJ	1.105,5	1.197,0	1.162,6
Vedvarende energiandel	%	40,7	38,5	31,9
Vandforbrug	m3	344,2	644,0	463,3
Sociale data				
Fuldtidsarbejdsstyrke	FTE	83,5	71,8	70,6
Kønsdiversitet	%	50,8	44,4	45,8
Kønsdiversitet for øvrige ledelseslag	%	43,8	46,7	40,0
Lønforinkel mellem køn	Gange	1,4	1,4	1,4
Medarbejderomsætningshastighed	%	10,8	10,2	18,0
Sygefravær	Dage/FTE	3,4	3,6	2,7
Fastholdelse af medlemmer	%	n/a	n/a	n/a
Ledelsesdata				
Bestyrelsens kønsdiversitet	%	63	63	63
Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder	%	97	93	96
Lønforinkel mellem CEO og medarbejdere	Gange	5,1	5,0	4,9

Anm.: FTE udtrykker antal fuldtidsansatte

Tabellen tager udgangspunkt i PKA-fællesskabet med undtagelse af ledelsesdata for bestyrelsen, som er specifikke for pensionskassen. Fuldtidsarbejdsstyrken i tabellen afviger af samme årsag til regnskabsnote 6 "Pensionsmæssige omkostninger".

CO₂-Scope 1 omfatter direkte emissioner, der stammer fra selskabets egen forbrænding af brændsler og materialer. I tallet indgår direkte emissioner fra firmabiler stillet til rådighed af selskabet.

CO₂-Scope 2 omfatter de indirekte emissioner, der stammer fra den energi, der blev brugt til at producere elektricitet, fjernvarme og evt. fjernkøling, som selskabet har købt af 3. part til eget brug.

Selskabets direkte El-forbrug er opgjort efter faktisk forbrug. Andel af fællesudgifter til el- og vandforbrug følger af den seneste årsopgørelse, der tidsmæssigt kan afvige fra regnskabsåret, men giver et validt grundlag.

Energiforbrug opgøres på baggrund af data fra CO2-Scope 1 og 2 samt indkøbt strøm fra vedvarende energikilder. Der er pt. ingen egenproduceret strøm i selskabet.

Det er værd at bemærke, at miljødata generelt i både 2020 og 2021 har været påvirket af et lavere aktivitetsniveau grundet COVID-19.

Nøgletallet for fastholdelse af medlemmer (kunder) er udeladt, da ikke er relevant i en arbejdsmarkedspensionskasse.

Forventninger til fremtiden

Det stigende antal vaccinationer, og indikationer på at den seneste COVID-19 variant Omikron giver mildere sygdomsforløb end de tidligere varianter, giver håb om, at det værste af pandemien er overstået og giver afsæt for yderligere vækst. Følgerne af en krig mellem Ukraine og Rusland kan dog spænde ben for den udvikling.

Rusland er verdens 11. største økonomi og en af verdens største producenter af energi og korn. De tiltag USA og EU m.fl. har taget mod Rusland kan i tilfælde af en langvarig krig medføre lavere vækst og højere inflation. Endvidere vil sanktioner kunne medføre forstyrrelser i de finansielle markeder, som det i skrivende stund er svært at vurdere konsekvenserne af.

Energipriserne må forventes at stige, dels da det formentlig bliver sværere at købe energi fra Rusland, dels da essentielle gasledninger til Europa løber gennem Ukraine og er mere eksponerede mod ødelæggelser.

Stigende energipriser forstærker den inflationsforventningerne, som allerede kan iagttages i særdeleshed i USA, men også i Europa og Danmark. Det er derfor fortsat forventningen, at den amerikanske centralbank sætter renten op første gang i marts 2022, mens den europæiske centralbank stopper med at opkøbe obligationer om end i et langsommere tempo end først antaget.

Udfasningen af den ekspansive pengepolitik vil få renterne til at stige, og vil samtidig lægge et loft over stigninger på andre aktiver, da obligationer bliver et bedre alternativ til fx aktier. Givet både geopolitisk usikkerhed og usikkerhed om pengepolitikken, kan aktiemarkederne, som det er set tidligere, reagere med udsving undervejs, især hvis det sker samtidig med ophøret af ekspansiv finanspolitik i form af hjælpepakker.

Pensionskassen spreder sine investeringer, så den er robust i forhold til de forskellige scenarier for den økonomiske og geopolitiske udvikling.

Begivenheder efter balancedagen

Der har ikke været begivenheder efter statusdagen, som har væsentlig indflydelse på pensionskassen og koncernens økonomiske forhold.

Ledelseshverv

Direktion

Medlem	Andre ledelseshverv
Jon Steingrim Johnsen Administrerende direktør	Adm. direktør i Pensionskassernes Administration A/S Adm. direktør i PKA+ Pension Forsikringsselskab A/S Adm. direktør i Pensionskassen for Sygeplejersker og Lægesekretærer Adm. direktør i Pensionskassen for Sundhedsfaglige Adm. direktør i Pensionskassen for Socialrådgiver, Socialpædagoger og Kontorpersonale Adm. direktør i Sygeplejerskernes og Lægesekretærernes Ejendomsaktieselskab Adm. direktør i Sundhedsfagliges Ejendomsaktieselskab Adm. direktør i Socialrådgivernes, Socialpædagogernes og Kontorpersonalets Ejendomsaktieselskab Adm. Direktør i Ejendomsaktieselskabet Dronningegården Direktør i PKA Ejendomme af 2012 I/S Direktør i PKA Ejendomme af 2013 I/S Direktør i Tuborg Havnevej I/S Direktør i Ejendomme I I/S Direktør i PKA Projektselskab I/S Bestyrelsesformand i IIP Denmark GP ApS Bestyrelsesformand i A/S Københavns Ejendomsselskab Bestyrelsesformand i Forstædernes Ejendomsaktieselskab Bestyrelsesformand i Institutional Holding P/S Bestyrelsesformand i PKA Private Funds III GP ApS Bestyrelsesformand i PKA Private Funds IV GP ApS Bestyrelsesformand i PKA Venture I GP ApS Bestyrelsesformand i PKA IIP Denmark P/S Bestyrelsesformand i Poppelstykket 12 A/S Bestyrelsesformand i Rugårdsvej Odense A/S Bestyrelsesformand i PKA Skejby Komplementar ApS Bestyrelsesformand i PKA Skejby P/S Bestyrelsesformand i Farmapension A/S Bestyrelsesmedlem i AIP Management P/S Bestyrelsesmedlem i Ringkøbing Landbobank A/S Bestyrelsesmedlem i Forca A/S

Bestyrelse

Medlem	Andre ledelseshverv
Henrik Klitmøller Rasmussen Bestyrelsesformand	Bestyrelsesmedlem i AkademikerPension – Akademikernes Pensionskasse Bestyrelsesmedlem i MP Investment Management A/S
Ann-Mari Damholt Grønbæk Næstformand	Bestyrelsesmedlem i Pensionskassernes Administration A/S Bestyrelsesmedlem i Pharmakon A/S
Jørgen Moestrup Bestyrelsesmedlem	Bestyrelsesmedlem i Danmarks Apotekerforenings Jubilæumsfond
Jesper Gulev Larsen Bestyrelsesmedlem	Bestyrelsesformand i D.A. Invest og Udvikling A/S
Susanne Kure Bestyrelsesmedlem Formand for revisionsudvalget	Bestyrelsesmedlem og revisionsudvalgsformand i PKA+ Pension Forsikringsselskab A/S Bestyrelsesmedlem og medlem af revisionsudvalget i Pensionskassen for Socialrådgiver, Socialpædagoger og Kontorpersonale Bestyrelsesmedlem i Investeringselskabet af 24. februar 2015 A/S Bestyrelsesmedlem i Genan Holding A/S Bestyrelsesmedlem i PreSeed Ventures A/S Bestyrelsesmedlem i PSV Management Tech Fund I ApS Bestyrelsesmedlem UCPH Ventures A/S
Susanne Engstrøm Medlem af revisionsudvalget	
Øvrige medlemmer af bestyrelsen har ingen yderligere ledelseshverv	

Ledelsespåtegning

Vi har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2021 for Pensionskassen for Farmakonomer.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og pensionskassens aktiver og passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2021 og resultatet af koncernens og pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2021.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse et retvisende billede for udviklingen i koncernens og pensionskassens aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultater og koncernens og pensionskassens finansielle stilling samt en beskrivelse af væsentlige risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen henholdsvis pensionskassen står over for.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Hellerup, den 10. marts 2022

Direktionen:

Jon Steingrim Johnsen

Administrerende direktør

Hellerup, den 10. marts 2022

Bestyrelsen:

Henrik Klitmøller Rasmussen

Formand

Ann-Mari Damholt Grønbæk

Næstformand

Birgitte Jeanette Andersen

Susanne Kure

Christine Bruun Brandborg

Jesper Gulev Larsen

Jørgen Moestrup

Susanne Engstrøm

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til medlemmerne i Pensionskassen for Farmakonomer

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2021 samt af resultatet af koncernens og pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2021 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til revisionsudvalget og bestyrelsen.

Hvad har vi revideret

Koncern- og årsregnskabet for Pensionskassen for Farmakonomer for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2021 omfatter resultat- og totalindkomstopgørelse, balance, egenkapital- og kapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi udførte vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision (ISA) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit Revisors ansvar for revisionen af regnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med International Ethics Standards Board for Accountants' internationale retningslinjer for revisors etiske adfærd (IESBA Code) og de yderligere etiske krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i overensstemmelse med disse krav og IESBA Code.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Valg

Vi blev første gang valgt som revisor for Pensionskassen for Farmakonomer den 17. april 2018 for regnskabsåret 2018. Vi er genvalgt årligt ved generalforsamlingsbeslutning i en samlet sammenhængende opgaveperiode på fire år frem til og med regnskabsåret 2021.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af regnskabet for 2021. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af regnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centralt forhold ved revisionen	Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen
Måling af unoterede investeringer Unoterede investeringer omfatter både investeringer foretaget indirekte via fonde og ved direkte ejerskab. Investeringerne er primært foretaget i infrastruktur, herunder vindmøller og andre energiformer, erhvervs- og boligejendomme, private equity samt katastrofeforsikringer. Der er i mindre omfang foretaget investeringer i direkte lån til erhvervsvirksomheder. Investeringerne indgår i regnskabsposterne Investeringsejendomme, Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder og Andre finansielle investeringsaktiver. Unoterede investeringer måles til skønnet dagsværdi. Det regnskabsmæssige skøn over dagsværdi er baseret på værdiansættelsesmodeller, data og betydelige forudsætninger, der ikke er direkte observerbare for tredjemand. Ændringer i de betydelige forudsætninger, som indgår i det regnskabsmæssige skøn, kan have en væsentlig påvirkning på regnskabet. Vi fokuserede på måling af unoterede investeringer, fordi det regnskabsmæssige skøn i sin natur er komplekst og påvirket af subjektivitet og dermed forbundet med høj grad af skønsmæssig usikkerhed. Der henvises til koncern- og årsregnskabet om tale af ”Regnskabsmæssige skøn” i note 1, ”Investeringsejendomme” i note 8, ”opdeling efter værdiansættelse af investeringsaktiver og forpligtelser” note 10 samt ”Kapitalandele i associerede virksomheder” i note 15.	Vi udførte risikovurderingshandlinger med henblik på at opnå en forståelse af it-systemer, forretningsgange og relevante kontroller for måling af unoterede investeringer. For kontrollerne vurderede vi, om de var designet og implementeret til effektivt at adressere risikoen for væsentlig fejlinformation. For udvalgte kontroller, som vi planlagde at basere os på, testede vi, om de var udført på konsistent basis. Vi vurderede og testede de af ledelsen anvendte værdiansættelsesmodeller. Vi testede stikprøvevist sammenhængen mellem de anvendte forudsætninger, data og beregningen af dagsværdier. Vi testede stikprøvevist anvendte dagsværdier til relevant rapportering fra eksterne fund managere. Vi udfordrede de betydelige forudsætninger, som indgår i det regnskabsmæssige skøn, der ligger til grund for beregning af dagsværdier ud fra vores kendskab til porteføljen og markedsudviklingen. Vi vurderede om oplysningerne om de unoterede investeringer var passende.
Måling af hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter Pensionskassen har hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter for i alt 9.726 mio. kr. svarende til 70% af koncernens samlede balance. Hensættelserne består primært af pensionshensættelser til garanterede ydelser, individuelt bonuspotentiale, kollektivt bonuspotentiale og risikomargen. Hensættelserne er baseret på aktuarmæssige principper og involverer væsentlige regnskabsmæssige skøn, som er knyttet til de aktuarmæssige forudsætninger om den tidsmæssige	Vi udførte risikovurderingshandlinger med henblik på at opnå en forståelse af it-systemer, forretningsgange og relevante kontroller, vedrørende opgørelse af hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter. For kontrollerne vurderede vi, om de var designet og implementeret til effektivt at adressere risikoen for væsentlig fejlinformation. Vi vurderede de anvendte metoder og modeller til beregning af pensionshensættelserne, herunder ansvarsfordeling mellem Pensionskassen og servicevirksomheden Forca. Forca’s uafhængige revisor har afgivet en erklæring med høj grad af sikkerhed om, at hensættelserne er beregnet på

placering og omfang af fremtidige betalinger til medlemmerne. Betydelige aktuarmæssige forudsætninger omfatter rentekurve til tilbagediskontering, levetider, dødelighed, invaliditet, tilbagekøbs- og fri-policiesandsynlighed og omkostninger. Vi fokuserede på måling af pensionshensættelser, fordi det regnskabsmæssige skøn i sin natur er komplekst og påvirket af subjektivitet og dermed forbundet med høj grad af skønsmæssig usikkerhed. Der henvises til årsregnskabet omtale af "Regnskabsmæssige skøn" i note 1 samt af "Pensionshensættelser" i note 13.	den korrekte bestand, de anmeldte parametre samt aktuarmæssige forudsætninger. Vi anvendte vores egne aktuarer til at vurdere de af pensionskassen anvendte aktuarmæssige metoder og modeller samt anvendte forudsætninger og foretagne beregninger. Vi vurderede og udfordrede de anvendte metoder og modeller og betydelige forudsætninger i form af rentekurve til tilbagediskontering, levetider, dødelighed, invaliditet, tilbagekøbs- og fri-policiesandsynlighed og omkostninger ud fra vores branchekendskab med henblik på at vurdere, om disse er i overensstemmelse med regulatoriske og regnskabsmæssige krav. Dette omfattede en vurdering af kontinuiteten i grundlaget for opgørelsen af hensættelser. Vi vurderede om oplysningerne om hensættelserne var passende.
---	---

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiel virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncern- og årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og pensionskassens evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller pensionskassen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af

besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og pensionskassens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og pensionskassens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og pensionskassen ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi et tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne og forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er eneansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, anvendte sikkerhedsforanstaltninger eller handlinger foretaget for at eliminere trusler.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af regnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Hellerup, den 10. marts 2022

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 77 12 31

Christian Fredensborg Jakobsen

statsautoriseret revisor

mne16539

Per Rolf Larssen

statsautoriseret revisor

mne24822

Resultat- og totalindkomstopgørelse

Alle beløb i mio. kr.

	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		2021	2020	2021	2020
Bruttomedlemsbidrag	3	203,9	194,3	203,9	194,3
Medlemsbidrag f.e.r., i alt		203,9	194,3	203,9	194,3
Indtægter fra tilknyttede virksomheder		0,0	2,0		
Indtægter fra associerede virksomheder		41,5	27,4	41,5	27,4
Renteindtægter og udbytter m.v.		148,3	89,6	148,3	89,6
Kursreguleringer	4	976,7	223,1	976,7	225,1
Renteudgifter		-2,2	-1,3	-2,2	-1,3
Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed		-18,3	-14,3	-18,3	-14,3
Investeringsafkast, i alt		1.145,9	326,6	1.145,9	326,6
Pensionsafkastskat		-173,1	-47,3	-173,1	-47,3
Udbetalte ydelser		-522,3	-527,0	-522,3	-527,0
Pensionsydelser f.e.r., i alt		-522,3	-527,0	-522,3	-527,0
Ændring i pensionshensættelser f.e.r. i alt	5	-492,1	3,8	-492,1	3,8
Ændring i fortjenstmargen		0,0	0,0	0,0	0,0
Ændring i overskudskapital		-44,4	8,2	-44,4	8,2
Administrationsomkostninger		-3,2	-3,2	-3,2	-3,2
Pensionsmæssige driftsomkostninger f.e.r. i alt	6	-3,2	-3,2	-3,2	-3,2
Overført investeringsafkast		-75,8	7,0	-75,8	7,0
PENSIONSTEKNISK RESULTAT		38,9	-37,6	38,9	-37,6
Egenkapitalens investeringsafkast		86,0	-11,2	86,0	-11,2
RESULTAT FØR SKAT		124,9	-48,9	124,9	-48,9
Pensionsafkastskat for egenkapital		-10,3	4,3	-10,3	4,3
ÅRETS RESULTAT		114,6	-44,6	114,6	-44,6
ANDEN TOTALINDKOMST		0,0	0,0	0,0	0,0
ÅRETS TOTALINDKOMST		114,6	-44,6	114,6	-44,6
Realiseret resultat	7				
Årets resultat overføres til egenkapitalen.					

Balance

AKTIVER

Alle beløb i mio. kr.

	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		2021	2020	2021	2020
Investeringsjendomme og andre materielle investeringsaktiver	8	3,6	3,6	18,4	17,0
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	15	13,0	13,0		
Kapitalandele i associerede virksomheder	15	334,4	311,5	334,4	311,5
Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt		347,4	324,6	334,4	311,5
Kapitalandele		382,3	225,2	382,3	225,2
Investeringsforeningsandele		6.822,4	5.293,6	6.822,4	5.293,6
Obligationer		4.458,5	5.445,9	4.458,5	5.445,9
Andre udlån		557,5	363,6	557,5	363,6
Indlån i kreditinstitutter		966,0	179,8	966,5	181,3
Afledte finansielle instrumenter	9	216,2	282,9	216,2	282,9
Andre finansielle investeringsaktiver, i alt		13.402,9	11.791,0	13.403,4	11.792,6
INVESTERINGSAKTIVER I ALT	10	13.753,9	12.119,2	13.756,2	12.121,1
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder		2,3	2,2		
Andre tilgodehavender		1,0	2,0	1,2	2,5
TILGODEHAVENDER, I ALT		3,3	4,2	1,2	2,5
Udsudte skatteaktiver		0,0	100,2	0,0	100,2
Likvide beholdninger		1,0	0,0	1,0	0,0
ANDRE AKTIVER, I ALT		1,0	100,2	1,0	100,2
Tilgodehavende renter		22,1	22,3	22,1	22,3
Andre periodeafgrænsningsposter		56,5	55,9	56,5	55,9
PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER, I ALT		78,6	78,1	78,6	78,1
AKTIVER I ALT		13.836,7	12.301,7	13.836,9	12.302,0
Opdeling efter værdiansættelse af investeringsaktiver og finansielle forpligtelser	10				
Sikkerhedsstillelse	11				

Balance

PASSIVER

Alle beløb i mio. kr.

	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		2021	2020	2021	2020
Overført overskud		1.410,4	1.295,8	1.410,4	1.295,8
EGENKAPITAL, I ALT		1.410,4	1.295,8	1.410,4	1.295,8
Overskudskapital	12	481,7	437,3	481,7	437,3
ANSVARLIG LÅNEKAPITAL I ALT		481,7	437,3	481,7	437,3
Pensionshensættelser	13	9.726,5	9.234,4	9.726,5	9.234,4
Fortjenstmargen på pensionshensættelser		0,0	0,0	0,0	0,0
HENSÆTTELSE TIL PENSIONSÅFTALER OG INVESTERINGSKONTRAKTER, I ALT		9.726,5	9.234,4	9.726,5	9.234,4
Gæld vedrørende afledte finansielle instrumenter	9	323,6	97,0	323,6	97,0
Gæld til kreditinstitutter		1.311,8	1.163,1	1.311,8	1.163,1
Gælde vedrørende reserveforretning		490,9	0,0	490,9	0,0
Aktuelle skatteforpligtelser		72,1	62,7	72,1	62,7
Anden gæld		18,7	10,3	18,9	10,5
GÆLD, I ALT		2.217,0	1.333,1	2.217,2	1.333,3
PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER		1,1	1,2	1,1	1,2
PASSIVER I ALT		13.836,7	12.301,7	13.836,9	12.302,0
Anvendt regnskabspraksis	1				
Femårsoversigt over hoved- og nøgletal	2				
Eventualforpligtelser	14				
Nærtstående parter m.v.	15				
Risikoplysninger	16				
Specifikation af aktiver og disses afkast	17				

Egenkapital og Kapitalgrundlag

Alle beløb i mio. kr.

Egenkapital	Pensionskassen		Koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Egenkapital pr. 1. januar	1.295,8	1.340,3	1.295,8	1.340,3
Overført fra disponering af årets resultat	114,6	-44,6	114,6	-44,6
Anden totalindkomst	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapital i alt	1.410,4	1.295,8	1.410,4	1.295,8

Kapitalgrundlag	Pensionskassen		Koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Egenkapital	1.410,4	1.295,8	1.410,4	1.295,8
Overskudskapital	481,7	437,3	481,7	437,3
Kapitalgrundlag i alt	1.892,1	1.733,1	1.892,1	1.733,1

Noter

Note 1

Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for koncernen og pensionskassen er udarbejdet i overensstemmelse med bestemmelserne i Lov om finansiel virksomhed og Finanstilsynets Regnskabsbekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser.

Der er foretaget enkelte reklassifikationer mellem aktiver og passiver.

Årsrapporten præsenteres i millioner kroner med en decimal. Hvert tal afrundes hver for sig. Der kan derfor forekomme afvigelser mellem de anførte totaler og summen af de underliggende tal.

Anvendt regnskabspraksis er uændret i forhold til 2020.

Principper for fordeling af over- og underskud

Pensionskassen har i overensstemmelse med bekendtgørelse om kontributionsprincippet anmeldt princip for fordeling af årets realiserede resultat til Finanstilsynet.

Hovedprincippet er, at den del af årets realiserede resultat, der tilfalder egenkapitalen og overskudskapital, består af en forrentning svarende til investeringsafkastet før PAL-skat tillagt risikoforrentning på 0,4 % for de ubetingede garanterede bestand og 0,1 % for de betingede garanterede bestand, af de gennemsnitlige pensionshensættelser. Betalinger til og fra egenkapitalen fragår i egenkapitalens andel af det realiserede resultat.

Tab, der dækkes af egenkapitalen og overskudskapital, kan hentes i det efterfølgende regnskabsår fra de kollektive bonuspotentialer, hvis det er muligt. Andelene der overføres fra de kollektive bonuspotentialer i det efterfølgende regnskabsår anmeldes til Finanstilsynet.

Koncernregnskabet

Koncernregnskabet omfatter pensionskassen og tilknyttede virksomheder, hvor der udøves bestemmende indflydelse. Koncernregnskabet udarbejdes ved sammenlægning (konsolidering) af pensionskassens og de tilknyttede virksomheders regnskabsposter med ensartet indhold.

Ved konsolidering foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger samt koncerninterne aktiebesiddelser og mellemværender.

Koncerninterne ydelser afregnes på markedsbaserede vilkår eller på omkostningsdækkende basis. Koncerninterne handler med værdipapirer og andre investeringsaktiver afregnes til markedsværdier.

Omregning af valuta

Transaktioner i udenlandsk valuta omregnes til transaktionsdagens valutakurs. Balanceposter i udenlandsk valuta omregnes til balancedagens lukkekurs.

Alle valutagevinster og -tab indregnes i resultatopgørelsen under valutakursregulering.

Generelle principper for indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige fordele vil tilfalde virksomheden, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden, og forpligtelsen kan måles pålideligt.

I resultatopgørelsen indregnes alle indtægter i takt med, at de indtjenes, og alle omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret.

Køb og salg af finansielle instrumenter indregnes på afviklingsdagen, og indregningen ophører, når retten til at modtage/afgive pengestrømme fra det finansielle aktiv eller passiv er udløbet, eller hvis det er overdraget. Købs- eller salgstransaktioner, som på balancedagen endnu ikke er afviklet, indgår i resultatopgørelsen med deres tab eller avance.

Ved første indregning måles finansielle instrumenter til dagsværdi. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Generelt om regnskabsmæssige skøn og usikkerhed ved indregning og måling

Opgørelsen af den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelser opgøres på baggrund af metoder med antagelser, der medfører brug af regnskabsmæssige skøn. Disse skøn foretages af ledelsen i overensstemmelse med regnskabspraksis og på baggrund af historiske erfaringer samt forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige og realistiske.

Som følge af skønnes natur kan de anvendte forudsætninger vise sig at være ufuldstændige, ligesom uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå. Herunder vil andre kunne komme frem til andre skøn.

De væsentligste skøn, som ledelsen foretager i forbindelse med opgørelse af den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelser, og den væsentlige skønsmæssige usikkerhed forbundet med udarbejdelsen af årsregnskabet, er de samme som ved udarbejdelsen af årsregnskabet året før. De områder, der især er forbundet med skøn, er måling af dagsværdi af unoterede finansielle investeringsaktiver samt forpligtelser vedrørende pensionsmæssige hensættelser.

Måling af pensionsmæssige hensættelser

Fastlæggelse af den regnskabsmæssige værdi af de pensionsmæssige hensættelser er forbundet med skøn, der især knytter sig til diskonteringsrentekurven og forudsætningerne om dødelighed, invaliditet, gen-køb og fripolice. Forudsætningerne om bedste skøn for dødelighed, invaliditet, genkøb og fripolice er baseret på observationer fra de senere år. Fastlæggelse af forudsætningerne er påvirket af aktuarmæssige skøn, der har betydning for hensættelsernes størrelse.

Dagsværdi af unoterede finansielle investeringsaktiver og forpligtelser

Investeringsaktiver og finansielle forpligtelser er indregnet til dagsværdi eller amortiseret kostpris.

Dagsværdien er den pris, der kan opnås ved salg af et aktiv eller skal betales for overdragelse af en forpligtelse i en normal transaktion mellem uafhængige parter på målingstidspunktet. Dagsværdien bestemmes ud fra følgende hierarki:

Niveau 1 - noterede priser:

Noterede priser (ikke justeret) på regulerede handelspladser i aktive markeder for identiske aktiver, f.eks. børsnoterede aktier.

Niveau 2 – Andre observerbare input end noterede priser for aktivet:

For finansielle investeringsaktiver hvor værdiansættelserne bygger på accepterede værdiansættelsesmodeller med observerbare markedsdata, er der kun i begrænset omfang væsentlig skøn forbundet med værdiansættelsen, det gælder f.eks. obligationer der er mindre likvide som værdiansættes til dagsværdi ud fra modellerede markedspriser, gennemsnitspriser mv. på markedet.

Niveau 3 – Ikke observerbare input

For finansielle investeringsaktiver, hvor værdiansættelsen kun i mindre omfang bygger på observerbare markedsdata, er værdiansættelsen påvirket af skøn. Det gælder bl.a. for investeringer i investeringsejendomme, kapitalinteresser i tilknyttede og associerede virksomheder med investeringer i ejendomme eller direkte infrastruktur som f.eks. vindmøller og solenergi, samt for investeringer i unoterede aktier, fonde og lån m.m.

Note 10, indeholder en opdeling af investeringsaktiver og finansielle forpligtelser efter dagsværdihierarkiet niveau 1-3 opgjort på koncernniveau, herunder en specifikation af årets bevægelser på niveau 3-aktiverne.

Måling af dagsværdi af infrastrukturaktiver

Værdiansættelsen af infrastrukturaktiver bygger på DCF-modeller (Discounted Cash Flow). Nutidsværdien af de fremtidige pengestrømme i planlægningsperioden bliver fremregnet i modellerne. Den lange planlægningsperiode, på op til 25 år ved investeringernes start, forøger usikkerheden om de forventede pengestrømme.

De væsentligste skøn knytter sig til diskonteringsrenten, samt de specifikke underliggende antagelser til opgørelsen af de forventede pengestrømme for hver enkelt investering. Diskonteringsrenten er opgjort efter en cost of capital metode og sammensætter sig af en risikofri rente med tillæg af en illikviditetspræmie og den forventede inflation.

For investeringer i f.eks. vindmølleparker vil de væsentligste input parametre udover diskonteringsrenten være antagelser om udviklingen i elpriser, elproduktion, vedligeholdelsesomkostninger samt omkostninger til bortskaffelse ved udløb af produktionsperioden.

Måling af dagsværdi af unoterede kapitalandele

Dagsværdien af de unoterede kapitalandele er baseret på oplysninger fra eksterne parter. Pensionskassen har etableret interne procedurer, der sikrer kvaliteten af de modtagne oplysninger. For en nærmere beskrivelse af værdiansættelsen henvises til afsnittet om kapitalandele.

Måling af dagsværdi af unoterede finansielle investeringsaktiver gennem fonde

Dagsværdien af de unoterede finansielle investeringsaktiver gennem fonde er i høj grad baseret på oplysninger fra kapitalforvaltere eller fondene selv m.fl., herunder ved rapporteringer, som i mange tilfælde ligger forud for balancedagen.

Der er etableret interne procedurer, der skal sikre kvaliteten af de oplysninger, der indgår i dagsværdiansættelsen. Det indebærer bl.a., at der tages højde for tidsmæssige forskydninger i regnskabsdata mellem seneste rapportering og balancedagen, at der foretages kvantitative analyser og kvalitative vurderinger samt den generelle markedsudvikling siden seneste rapportering vurderes. Der følges derudover generelt op på kvaliteten af den modtagne rapportering.

Måling af dagsværdi af unoteret kreditinvesteringer

Dagsværdiberegningen af unoteret kreditinvesteringer er baseret på modeller og i videst muligt omfang på observerbare data, og værdiansættelserne er påvirket af skøn. Dagsværdiberegningen foretages både internt af finansafdelingen og af eksterne parter.

Ved interne beregninger foretages værdiansættelsen ved tilbagediskontering af forventede fremtidige betalingsstrømme. De væsentligste skøn/input parametre er de anvendte diskonteringsrenter. Beregningen af disse er baseret på kreditspænd på likvide kreditobligationer samt estimater for kreditkvaliteten af lånet og illikviditetspræmier.

Ved eksterne værdiansættelser beregner finansafdelingen en tilsvarende egen værdi til kontrol af den eksterne værdiansættelse. Kontrolværdien er baseret på samme tilgang som ved egne beregninger og med de dertilhørende skøn. Hvis kontrolværdien er inden for et acceptabelt spænd fra den eksterne værdiansættelse, benyttes den eksterne værdiansættelse. Hvis dette ikke er tilfældet, vil der blive taget kontakt til den eksterne part, som har foretaget værdiansættelsen. Hvis der ikke kan gives en tilfredsstillende forklaring på forskellen, justeres prisen i henhold til kontrolværdien.

Uanset om der benyttes en intern eller ekstern værdiansættelse, skal der tages stilling til udviklingen i kreditkvaliteten på den konkrete investering, herunder kvaliteten af sikkerheder, og den generelle markedsudvikling, herunder udviklingen i renter og rentespænd i værdiansættelsesprocessen.

Måling af dagsværdi af investeringsejendomme

Dagsværdiberegningen sker efter DCF-modellen (Discounted Cash Flow). De væsentlige skøn knytter sig især til fastlæggelsen af diskonteringsfaktoren, som sammensætter sig af et afkastkrav til ejendommen, forventninger til inflationen samt antagelserne om de fremtidige pengestrømme, f.eks. fremtidige lejeindtægter, moderniseringer samt niveauet for tomgang. For en nærmere beskrivelse af værdiansættelsen henvises til afsnittet om investeringsejendomme.

Resultatopgørelsen

Bruttomedlemsbidrag

Bruttomedlemsbidrag i pensionskassen omfatter forfaldne medlemsbidrag for januar – november og forventede medlemsbidrag for december. Medlemsbidrag er reduceret med arbejdsmarkedsbidrag.

Investeringsafkast

Indtægter fra tilknyttede og associerede virksomheder indeholder pensionskassens andel af virksomhedernes driftsresultater efter skat.

Indtægter af investeringsejendomme indeholder resultat af ejendomsdrift før regulering af ejendommens værdi. I resultatet fragår omkostninger til ejendomsadministration.

Renter og udbytter m.v. indeholder regnskabsårets indtjente renter og modtagne udbytter m.v. vedrørende investeringsaktiver.

Kursregulering indeholder realiserede og urealiserede gevinster på investeringsaktiver herunder værdiregulering af investeringsejendomme.

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed, indeholder omkostninger i forbindelse med værdipapiradministration, depotgebyrer og honorarer til ekstern forvaltning.

Pensionsafkastskat

Pensionsafkastskat indregnes i resultatopgørelsen med et beløb, der er beregnet på grundlag af regnskabsårets skattepligtige afkast.

Pensionsafkastskat fordeles mellem egenkapitalen og medlemmerne. Egenkapitalens andel af pensionsafkastskat beregnes på baggrund af egenkapitalens andel af realiseret resultat.

Udbetalte ydelser

Pensionsydelser omfatter ekspederede og udbetalte pensioner.

Ændring i pensionshensættelser

Indeholder årets ændring i de pensionsmæssige hensættelser

Ændring i overskudskapital

Indeholder årets ændring i overskudskapitalen

Administrationsomkostninger

Pensionskassen betaler et årligt fast beløb (tarif) pr. medlem til PKA A/S for de aftalte administrative ydelser, hvori indgår lønninger og vederlag til direktion og bestyrelse.

Pensionskassen og de tilknyttede virksomheder betaler herudover en fast promillesats af formuens dags-værdi for porteføljepleje.

Tarif og promillesats er fastsat på markedsbaserede vilkår.

Overført investeringsafkast

Overført investeringsafkast er beregnet på grundlag af egenkapitalens andel af det realiserede resultat og indregnes i posten Egenkapitalens investeringsafkast.

Balancen

Aktiver

Investeringsejendomme

Investeringsejendomme måles til dagsværdi på balancedagen. Dagsværdiberegningen efter DCF-modellen (Discounted Cash Flow) tager udgangspunkt i opgørelse af den enkelte periodes nettopengestrøm i en tiårig budgetperiode, som herefter tilbagediskonteres, samt en terminalværdi udover den 10-årige budgetperiode, hvor den forventede og normaliserede langsigtede indtægt er fastlagt og værdiansættes efter den afkastbaserede værdiansættelsesmodel.

Afkastkravet bygger på en individuel vurdering af den enkelte ejendom, herunder ejendomstype og anvendelsesmuligheder, beliggenhed, vedligeholdelsesstand, kontraktforhold, lejersammensætning, genudlejningsmuligheder, opdeling i ejerlejligheder, opførelses år mv. Afkastkravet er fastsat ud fra en forventning om at ejendommene vil kunne afhændes med salgsbestræbelser i en rimelig tidsperiode.

Diskonteringsfaktoren i budgetperioden for de enkelte ejendomme fastsættes til afkastprocenten korrigeret for den langsigtede inflation.

For ejendomme under opførelse hvor dagsværdien ikke kan opgøres pålideligt, opgøres værdien som medgåede omkostninger eller en lavere nettorealisationsværdi.

Dagsværdien for grunde og fritidshuse er baseret på den seneste offentlige kontantvurdering.

Dagsværdien for ejerlejlighedsejendomme, hvor ejendommen er eller kan opdeles i ejerlejligheder, opgøres pr. ejendom. For hver ejendom anvendes et standardiseret afkastkrav samt en individuel vurdering af frigørelsestakten og kvadratmeterpriser ved aktuelle salg.

Værdireguleringer på investeringsejendomme indregnes i posten Kursreguleringer over resultatopgørelsen.

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder måles til indre værdi (equity-metoden-). Efter denne metode bliver de tilknyttede virksomheders driftsresultater indregnet i pensionskassens resultatopgørelse. Pensionskassens resultat og egenkapital er herefter identiske med koncernens.

Regnskabsresultaterne fra de tilknyttede virksomheder fremkommer ved anvendelse af indregnings- og målingsmetoder, der er identiske med de principper, der er anvendt i pensionskassen.

Kapitalandele i associerede virksomheder indregnes med pensionskassens ejerandel af virksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi. Virksomhedernes indre værdi fremkommer ved anvendelse af målingsmetoder, der er identiske med de metoder, der er anvendt i pensionskassen. Alle reguleringer indregnes i indtægter fra associerede virksomheder.

Som associerede virksomheder betragtes virksomheder, som ikke er tilknyttede virksomheder, men hvori koncernens virksomheder har andele på mere end 20 % af stemmerettighederne, og hvor der udøves betydelig indflydelse på virksomhedernes driftsmæssige og finansielle ledelse gennem repræsentation i virksomhedernes bestyrelser.

Associerede virksomheder med negativ regnskabsmæssig indre værdi måles til nul, og et eventuelt tilgodehavende hos disse virksomheder nedskrives med moderselskabets andel af den negative indre værdi, i det omfang det vurderes uerholdeligt. Såfremt den regnskabsmæssige negative indre værdi overstiger tilgodehavendet, indregnes det resterende beløb under hensatte forpligtelser, i det omfang modervirksomheden har en retlig eller faktisk forpligtelse til at dække den pågældende virksomheds forpligtelser.

De underliggende aktiver og passiver i tilknyttede og associerede virksomheder er baseret på måling til dagsværdier.

Dagsværdien af investeringsejendomme ejet gennem tilknyttede eller associerede virksomheder opgøres som nærmere beskrevet ovenfor under afsnittet "Investeringsejendomme".

Dagsværdien af infrastrukturaktiver ejet gennem tilknyttede eller associerede virksomheder opgøres jf. afsnittet "Måling af dagsværdi af infrastrukturaktiver".

Kapitalandele

Børsnoterede kapitalandele måles til dagsværdi baseret på børsnoterede lukkekurser på balancedagen.

Unoterede kapitalandele måles til dagsværdi baseret på en individuel vurdering af virksomhederne, med henblik på at fastsætte den pris, som kapitalandelene skønnes at kunne handles til. Værdiansættelsen er i høj grad baseret på oplysninger fra eksterne kapitalforvaltere.

Pensionskassen har etableret interne processer, der skal understøtte de udarbejdede skøn. Der tages således højde for tidsmæssige forskydninger mellem rapportering og regnskabsdata ved at indhente supplerende oplysning om prisudviklingen.

Derudover foretages der analyser af værdiansættelserne i forhold til eksterne modparter og i forhold til priser fastsat af en uafhængig finansiell institution for at vurdere og efterprøve de fastsatte værdier.

Investeringsforeningsandele

Investeringsforeningsandele måles til dagsværdi baseret på børsnoterede lukkekurser på balancedagen.

Obligationer

Fastforrentede obligationer, konvertible obligationer og indeksobligationer med tillæg af indeksreguleringer måles til dagsværdi baseret på børsnoterede lukkekurser på balancedagen. Dagsværdien af udtrukne obligationer baseres på obligationernes nutidsværdi, der tilnærmelsesvis udgør obligationernes nominelle værdi.

Pantsikrede udlån

Pantebreve måles til en beregnet dagsværdi baseret på fordringens effektive rente, eller anden tilsvarende kurs.

Andre udlån

Direkte ejendomskredit måles til dagsværdi, hvilket som udgangspunkt er kurs pari. Værdiansættelsen kontrolleres i forhold til aktuelle spreads i markedet, låntagers kreditværdighed samt det bagvedliggende kollateral.

Øvrig direkte kredit måles med udgangspunkt i ekstern værdiansættelse og kontrolleres i forhold til udviklingen i lignende kreditrisiko for både noterede og unoterede værdipapirer i markedet.

Indlån i kreditinstitutter

Indlån i kreditinstitutter er indeståender og aftaleindskud i kreditinstitutter og måles til dagsværdi.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter, anvendt til renterisikoafdækning og andre formål, måles til dagsværdi. Instrumenter med positiv dagsværdi indregnes som aktiver under Afledte finansielle instrumenter og instrumenter med negativ dagsværdi indregnes under Gæld vedrørende afledte finansielle instrumenter.

Repo/reverse

Værdipapirer, der er solgt som led i salgs- og tilbagekøbsforretninger, beholdes i balancen under den respektive hovedpost f.eks. "obligationer" som forrentes og kursreguleres. Det modtagne beløb indregnes og forrentes som gæld til modparten. Værdipapirer erhvervet som led i købs- og tilbagesalgsforretninger optages som tilgodehavender hos modparten og afkastet indregnes under renter.

Tilgodehavender

Tilgodehavender optages til pålydende værdi med fradrag af nedskrivning for forventede tab.

Udskudte skatteaktiver

Udskudte skatteaktiver indeholder den del af pensionsafkastskatten, som hviler på det afkast, der først indregnes i pensionskassens skattegrundlag i et efterfølgende regnskabsår.

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger består af pensionskassens andel af indestående driftslikviditet i pengeinstitutter. Likvide beholdninger måles til dagsværdi.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter tilgodehavende renter samt afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Passiver

Egenkapital

Pensionskassens egenkapital tilhører medlemmerne kollektivt.

Overskudskapital

Overskudskapital indgår i basiskapitalen på lige fod med egenkapitalen, men tilfalder over tid de forsikrede og er dermed en del af hensættelsen til forsikringskontrakter.

Hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter

Hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter opgøres af pensionskassens ansvarshavende aktuar.

Pensionshensættelserne består af elementerne Garanterede ydelser, Individuelt bonuspotentiale, Kollektivt bonuspotentiale og Risikomargen.

Pensionshensættelsernes element Garanterede ydelser opgøres ved, for hver forsikring, at opgøre markedsværdien af de forventede garanterede betalingsstrømme. Markedsværdien beregnes ved at diskontere de enkelte betalinger med den af den europæiske tilsynsmyndighed EIOPA opgjorte rente med VA-tillæg, reduceret med pensionsafkastskat. Garanterede ydelser indeholder et skønnet beløb til dækning af fremtidige forsikringsydelser, som stammer fra forsikringsbegivenheder indtruffet i regnskabsåret, men som endnu ikke var anmeldt på balancedagen.

Individuelt bonuspotentiale indeholder værdien af forpligtelser til at yde bonus på baggrund af det enkelte bonusberettigede forsikringsdepot.

Kollektivt bonuspotentiale indeholder forsikringsbestandens andel af realiserede resultater, som er hensat kollektivt til de bonusberettigede forsikringer. Beløbet er endnu ikke tilskrevet det enkelte medlem.

Risikomargen indeholder det beløb, som pensionskassen forventeligt vil skulle betale en anden forsikringsvirksomhed for, at denne vil overtage risikoen for at afvikle bestanden. Risikomargen indhentes så vidt muligt i forsikringernes individuelle dernæst kollektive bonuspotentiale – eller subsidiært kapitalgrundlaget. Risiko-margen opgøres i henhold til Solvens II-reglerne.

Forudsætningerne om bedste skøn for dødelighed er baseret på Finanstilsynets benchmark for den aktuelle dødelighed, der tilpasses pensionskassens specifikke forhold vedrørende forsikringsbestandens observerede dødelighed. I tillæg hertil indregnes Finanstilsynets benchmark for forventede levetidsforbedringer. Finanstilsynets benchmarks opdateres årligt, og pensionskassen gennemfører årligt en analyse af eventuelle afvigelser fra benchmark for den aktuelle dødelighed.

Forudsætningerne om bedste skøn for invaliditet er baseret på den observerede invaliditet i de senere år.

Diskonteringsrentekurven og forudsætningerne om dødelighed er de forudsætninger, der har størst effekt på målingen af hensættelserne.

Fortjenstmargen

Fortjenstmargen angiver nutidsværdien af pensionskassens endnu ikke indtjente fortjeneste på forsikringerne, som forventes indregnet i resultatopgørelsen med tiden. Fortjenstmargen udskilles af pensionshensættelserne.

Gæld til kreditinstitutter

Gæld til kreditinstitutter omfatter gæld vedrørende repoforretninger. Repoforretninger er solgte værdipapirer, hvor der samtidig med salget er indgået aftale om tilbagekøb, og de indregnes i balancen som om, værdipapirerne fortsat var en del af beholdningen. Gælden måles til dagsværdi.

Aktuelle skatteforpligtelser

Aktuelle skatteforpligtelser er den del af pensionsafkastskatten der skal betales for det indeværende regnskabsår.

Øvrige poster i passiverne

Øvrige poster i passiverne, der omfatter Andre hensættelser, Gæld til tilknyttede virksomheder og Anden gæld, opgøres til dagsværdi, der sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Eventualforpligtelser

Tilsagn om investeringer, afgivne garantier og kautioner mv. uden for forsikringsforhold er anført i en note til årsrapporten.

Nøgletal

Nøgletal udarbejdes efter reglerne i Finanstilsynets Regnskabsbekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser.

Note 2

Femårsoversigt over hoved- og nøgletal

Pensionskassen		2017	2018	2019	2020	2021
Medlemsbidrag		195	200	202	194	204
Pensionsydelse		-418	-463	-497	-527	-522
Investeringsafkast		706	-255	1.324	327	1.146
Pensionsmæssige driftsomkostninger, i alt		-9	-3	-3	-3	-3
Resultat af afgiven forretning		0	0	0	0	0
Pensionsteknisk resultat		154	11	-7	-38	39
Årets resultat		284	-55	95	-45	115
Hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter, i alt		8.955,3	8.546,5	9.238,1	9.234,4	9.726,5
Egenkapital, i alt		1.301	1.246	1.340	1.296	1.410
Aktiver, i alt		10.891	11.037	12.533	12.302	13.837
Koncernen		2017	2018	2019	2020	2021
Medlemsbidrag		195	200	202	194	204
Pensionsydelse		-418	-463	-497	-527	-522
Investeringsafkast		706	-255	1.324	327	1.146
Pensionsmæssige driftsomkostninger, i alt		-9	-3	-3	-3	-3
Resultat af afgiven forretning		0	0	0	0	0
Pensionsteknisk resultat		154	11	-7	-38	39
Årets resultat		284	-55	95	-45	115
Hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter, i alt		8.955,3	8.546,5	9.238,1	9.234,4	9.726,5
Egenkapital, i alt		1.301	1.246	1.340	1.296	1.410
Aktiver, i alt		10.891	11.037	12.528	12.302	13.837
Nøgletal *		2017	2018	2019	2020	2021
Afkast relateret til gennemsnitsrenteprodukter	%	6,9	-2,4	13,3	3,0	10,7
Omkostninger af hensættelser	%	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Omkostninger pr. medlem	kr.	1.162	411	385	386	369
Egenkapitalforrentning efter skat	%	21,2	-4,3	7,3	-3,4	8,5
Forrentning af overskudskapital, der tildeles afkast som egenkapital	%	-	-2,1	11,2	0,2	11,8

* Nøgletal her angives for Pensionskassen, og der udarbejdes ikke nøgletal for koncern, da denne kun omfatter én pensionskasse.

Note 3

Bruttomedlemsbidrag

Direkte forsikring med bonusordning

	Pensionskassen 2021	2020	Koncernen 2021	2020
Medlemsbidrag	193,1	190,5	193,1	190,5
Medlemsindskud	10,8	3,8	10,8	3,8

Bruttomedlemsbidrag i alt

	203,9	194,3	203,9	194,3
--	--------------	--------------	--------------	--------------

Samtlige bidrag er direkte forsikring med ret til bonus.

Pensionsaftaler

Tegnet i ansættelsesforhold	200,8	192,4	200,8	192,4
Privattegnede	3,2	2,0	3,2	2,0

Præmier fordelt på lande

Danmark	202,5	192,9	202,5	192,9
Andre EU-lande	1,0	1,0	1,0	1,0
Øvrige lande	0,4	0,5	0,4	0,5

Opgørelse af antal forsikrede

Tegnet i ansættelsesforhold	8.510	8.382	8.510	8.382
Tegnet privat	109	57	109	57

Pensionskassens samlede antal forsikrede medlemmer er opgjort incl. medlemskaber, hvorfra der kun udbetales børnepensioner.

Note 4

Kursreguleringer

	Pensionskassen 2021	2020	Koncernen 2021	2020
Investeringsejendomme	0,0	0,0	0,0	2,0
Kapitalandele	51,1	-9,1	51,1	-9,1
Investeringsforeningsandele	825,3	-132,5	825,3	-132,5
Obligationer	-129,2	66,5	-129,2	66,5
Andre udlån	24,3	-9,8	24,3	-9,8
Afledte finansielle instrumenter	200,4	314,6	200,4	314,6
Likvide beholdninger	4,9	-6,6	4,9	-6,6

Kursreguleringer i alt

	976,7	223,1	976,7	225,1
--	--------------	--------------	--------------	--------------

Note 5

Ændring i pensionshensættelser f.e.r. i alt

	Pensionskassen 2021	2020	Koncernen 2021	2020
Individuel bonuspotentiale	-1.078,2	-17,1	-1.078,2	-17,1
Garanterede ydelser	1.125,9	12,2	1.125,9	12,2
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	0,0	0,0	0,0	0,0
Risikomargen	54,7	8,7	54,7	8,7
Erstatningshensættelser	0,0	0,0	0,0	0,0
Kollektiv bonuspotentiale	-594,5	0,0	-594,5	0,0

Ændring i pensionshensættelser f.e.r. i alt

	-492,1	3,8	-492,1	3,8
--	---------------	------------	---------------	------------

Note 6

Pensionsmæssige driftsomkostninger f.e.r.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Honorar til bestyrelsen (beløb i tusinde kr.)				
Henrik Klitmøller Rasmussen	275,0	269,6	275,0	269,6
Susanne Engstrøm	79,1	77,6	79,1	77,6
Jesper Gulev Larsen	56,8	55,7	56,8	55,7
Jørgen Møestrup	56,8	55,7	56,8	55,7
Ann-Mari Damholt Grønbæk	132,7	62,0	132,7	62,0
Birgitte Jeanette Andersen (indtrådt 29.07.2020)	56,8	23,4	56,8	23,4
Christine Bruun Brandborg (indtrådt 19.11.2020)	56,8	4,7	56,8	4,7
Christina Nicolajsen Durick (udtrådt 19.11.2020)		119,2		119,2
Lisa Wieweg Rosendahl Hermansen (udtrådt 29.07.2020)		32,3		32,3
Susanne Kure	132,7	130,1	132,7	130,1
Samlet honorar til bestyrelsen	846,9	830,3	846,9	830,3

Løn

Der er ingen ansatte i pensionskassen ud over direktionen, de fire områdedirektører og de fire nøglefunktioner under Solvens II.

Direktionen er delvis aflønnet af pensionskassen. Af det samlet vederlag på 4.544 t. kr. er 208 t. kr. udbetalt fra pensinskassen.

De fire nøglefunktioner er ikke aflønnet af pensionskassen.

I henhold til selskabets lønpolitik skal vederlag til direktion, bestyrelse og væsentlige risikotagere, der har fast løn, oplyses i årsrapporten. Ovennævnte vederlag til direktion og bestyrelse er i henhold til lønpolitikken udelukkende baseret på fast løn.

Vederlag til øvrige væsentlige risikotagere, der er omfattet af aftaler om variabel løn, er ikke endelig opgjort for 2021. Oplysningerne vil i henhold til lønpolitikken blive offentliggjort på pka.dk senest 1. maj 2022.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Lønninger (beløb i tusinde kr.)				
Lønninger	691,5	0,0	691,5	0,0
Pensionsbidrag	128,7	0,0	128,7	0,0
Lønsumsafgift m.m.	125,5	0,0	125,5	0,0
Samlede lønninger	945,7	0,0	945,7	0,0

Det gennemsnitlige antal heltidsbeskæftigede i 2021 er 0,3.

Revisor

Revisors arbejde sker i stort omfang fælles for de af PKA A/S administrerede pensionskasser.

Pensionskassens andel af revisoromkostningerne inklusive moms udgør:

	Pensionskassen		Koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Revisor (beløb i tusinde kr.)				
Lovpligtig revision af årsregnskabet	228,6	232,1	240,1	243,6
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	83,0	80,7	83,0	80,7
Samlede revisoromkostninger	311,6	312,7	323,1	324,2

Lovpligtig revision af årsregnskabet dækker over honorar til både PricewaterhouseCoopers og Deloitte.

Note 7

Realiseret resultat

	Pensionskassen		Koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Renteresultat	1.103,0	364,1	1.103,0	364,1
Risikoresultat	-13,7	-14,2	-13,7	-14,2
Omkostningsresultat	17,6	16,9	17,6	16,9
Markedsværdiregulering	146,5	-49,5	146,5	-49,5

Realiseret resultat i alt

1.253,4 317,2 1.253,4 317,2

som er fordelt til:

Tilskrivning af bonus	164,7	315,6	164,7	315,6
Pensionsafkastskat	155,8	49,5	155,8	49,5
Forrentning til overskudskapital	54,4	0,9	54,4	0,9
Pensionsafkastskat vedrørende overskudskapital	7,0	2,0	7,0	2,0
Overført til egenkapitalen	172,2	12,8	172,2	12,8
Pensionsafkastskat vedrørende egenkapitalen	10,3	-4,3	10,3	-4,3
Ændring i individuel bonuspotentiale	94,5	-59,4	94,5	-59,4
Henlagt til kollektiv bonuspotentiale	594,5	0,0	594,5	0,0

Fordelt i alt

1.253,4 317,2 1.253,4 317,2

Bevægelser på egenkapitalen:

Fra realiseret resultat	172,2	12,8	172,2	12,8
Overført til hensættelser	-57,6	-57,4	-57,6	-57,4

Årets resultat

114,6 -44,6 114,6 -44,6

Udlæg egenkapitalforrentning i henhold til § 6 i kontributionsbekendtgørelsen:

Udlægskonto primo	38,9	1,2	38,9	1,2
Negativ resultat dækket af egenkapital	0,0	37,6	0,0	37,6
Nedskrivning af udlæg egenkapital	-38,9	0,0	-38,9	0,0

Udlægskonto, egenkapital ultimo

0,0 38,9 0,0 38,9

Principperne for deling af det realiserede resultat samt beregning af risikotillæg er beskrevet i anvendt regnskabspraksis.

Note 8

Investeringssejendomme

	Pensionskassen		Koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Dagsværdi pr. 1. januar	3,6	3,6	17,0	8,1
Tilgang i året	0,0	0,0	1,4	6,9
Årets værdiregulering til dagsværdi	0,0	0,0	0,0	2,0

Dagsværdi i alt

3,6 3,6 18,4 17,0

Note 9

Andre finansielle investeringsaktiver

I pensionskassens investeringspolitik tages der hensyn til en række sociale, miljømæssige og etiske forhold. Pensionskassen investerer ikke i virksomheder, der overlagt og konsekvent overtræder national lovgivning eller regler fastsat af internationale organisationer tiltrådt af Danmark. Endvidere investerer pensionskassen ikke i kontroversielle våben, kulminer eller tobak.

På www.pka.dk kan ses en løbende opdateret liste over de virksomheder, som pensionskassen har kapitalandele i.

Pensionskassens formue forvaltes af PKA A/S.

Finansielle instrumenter (Pensionskassen og Koncernen)

<i>Afledte finansielle instrumenter 2021</i>	<u>År til udløb</u>	<u>Hovedstol</u>	<u>Bogført værdi</u>
Futures Køb	0-1	0,0	1,1
Futures Salg	0-1	264,8	0,0
Swaps	0-1	3.103,8	45,6
Swaps	1-10	10.222,7	-1,4
Swaps	+10	2.328,4	7,6
CDS	0-1	4,6	0,0
CDS	1-10	111,9	-2,4
Valutaterminsforretninger	0-1	10.100,1	-69,1
Valutaterminsforretninger	+10	21,5	-2,0
Valutaterminsforretninger	1-10	1.575,1	-86,5
Inflation swaps	+10	499,8	-0,2

<i>Afledte finansielle instrumenter 2020</i>	<u>År til udløb</u>	<u>Hovedstol</u>	<u>Bogført værdi</u>
Futures Køb	0-1	76,9	4,5
Futures Salg	0-1	357,3	0,0
Swaps	0-1	2.801,7	35,4
Swaps	1-10	1.943,9	1,9
Swaps	+10	1.456,3	34,0
Valutaterminsforretninger	0-1	6.984,5	110,6
Valutaterminsforretninger	+10	21,5	-0,4
Valutaterminsforretninger	1-10	16,3	-0,2

For afledte finansielle instrumenter knytter væsentlige betingelser sig til udviklingen i renter, aktiekurser og valuta.

For øvrige finansielle instrumenter, såsom obligationer, kapitalandele mv., er der ingen specielle væsentlige betingelser eller vilkår, som influerer på de fremtidige betalingsstrømme.

Den bogførte værdi af afledte finansielle instrumenter i balancen sker brutto. Summen af alle kontrakter med positiv værdi føres i aktiverne under posten "Afledte finansielle instrumenter". Summen af alle kontrakter med negativ værdi føres i passiverne under posten "Gæld vedrørende afledte finansielle instrumenter".

Note 10

Opdeling efter værdiansættelse af investeringsaktiver og finansielle forpligtelser

Investeringsaktiver og finansielle forpligtelser er indregnet til dagsværdi eller amortiseret kostpris og opgjort på koncernniveau jf. nærmere herom i note 1 "Anvendt regnskabspraksis"

Investeringsaktiver og finansielle forpligtelser 2021

	Noterede kurser	Observerbare input	Ikke observerbare input	I alt
Investeringsejendomme	0,0	0,0	18,4	18,4
Kapitalandele i associerede virksomheder	0,0	0,0	334,4	334,4
Kapitalandele	8,2	0,0	374,1	382,3
Investeringsforeningsandele	3.041,1	2.041,9	1.739,4	6.822,4
Obligationer	3.435,9	989,1	33,5	4.458,5
Andre udlån	0,0	0,0	557,5	557,5
Indlån i kreditinstitutter	245,1	721,4	0,0	966,5
Afledte finansielle instrumenter	1,1	180,8	34,3	216,2
Investeringsaktiver til dagsværdi	6.731,4	3.933,2	3.091,6	13.756,2
Gæld vedrørende afledte finansielle instrumenter	0,0	-319,4	-4,1	-323,6
Gæld til kreditinstitutter	0,0	-1.311,8	0,0	-1.311,8
Gæld vedrørende reverseforretninger	-90,0	-400,9	0,0	-490,9
Finansielle forpligtelser til dagsværdi	-90,0	-2.032,1	-4,1	-2.126,3

Investeringsaktiver og finansielle forpligtelser 2020

	Noterede kurser	Observerbare input	Ikke observerbare input	I alt
Investeringsejendomme	0,0	0,0	17,0	17,0
Kapitalandele i associerede virksomheder	0,0	0,0	311,5	311,5
Kapitalandele	6,4	0,0	218,8	225,2
Investeringsforeningsandele	2.268,7	1.973,5	1.051,3	5.293,6
Obligationer	4.964,3	450,1	31,6	5.445,9
Andre udlån	0,0	0,0	363,6	363,6
Indlån i kreditinstitutter	181,3	0,0	0,0	181,3
Afledte finansielle instrumenter	5,7	245,9	31,3	282,9
Investeringsaktiver til dagsværdi	7.426,5	2.669,5	2.025,1	12.121,1
Gæld vedrørende afledte finansielle instrumenter	-1,2	-93,4	-2,4	-97,0
Gæld til kreditinstitutter	0,0	-1.163,1	0,0	-1.163,1
Finansielle forpligtelser til dagsværdi	-1,2	-1.256,5	-2,4	-1.260,1

Note 10 fortsat

Værdiansættelse baseret på ikke observerbare input 2021	Primo	Overført til/fra andre niveauer	Kurs-regulering	Køb/salg	Ultimo
Investeringsejendomme	17,0	0,0	1,3	0,0	18,4
Kapitalandele i associerede virksomheder	311,5	0,0	41,5	-18,6	334,4
Kapitalandele	218,8	0,0	63,4	92,0	374,1
Investeringsforeningsandele	1.051,3	0,0	201,3	486,7	1.739,4
Obligationer	31,6	0,0	4,9	-3,0	33,5
Andre udlån	363,6	0,0	44,6	149,4	557,5
Afledte finansielle instrumenter	28,9	0,0	452,9	-451,7	30,2
Finansielle forpligtelser til dagsværdi	2.022,7	0,0	810,0	254,8	3.087,5

Værdiansættelse baseret på ikke observerbare input 2020	Primo	Overført til/fra andre niveauer	Kurs-regulering	Køb/salg	Ultimo
Investeringsejendomme	8,1	0,0	8,9	0,0	17,0
Kapitalandele i associerede virksomheder	284,1	0,0	27,4	0,0	311,5
Kapitalandele	228,8	0,0	-6,1	-4,0	218,8
Investeringsforeningsandele	1.010,4	0,0	29,4	11,5	1.051,3
Obligationer	37,5	0,0	-2,4	-3,5	31,6
Andre udlån	257,8	0,0	0,3	105,4	363,6
Afledte finansielle instrumenter	-19,0	0,0	105,4	-57,5	28,9
Finansielle forpligtelser til dagsværdi	1.807,7	0,0	163,0	52,0	2.022,7

Note 11

Sikkerhedsstillelse

	Pensionskassen		Koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Pensionskassen har til sikkerhed for clearing og for dagsværdien på afledte finansielle instrumenter netto deponeret obligationer til en værdi af	165,6	0,0	165,6	0,0
Likvider og obligationer modtaget til sikkerhed for dagsværdien på afledte finansielle instrumenter	29,9	181,0	29,9	181,0
Dagsværdien af obligationer stillet til sikkerhed for repoforretninger	1.300,6	918,2	1.300,6	918,2
Dagsværdien af obligationer modtaget til sikkerhed for reverseforretninger	710,1	0,0	710,1	0,0

Note 12

Overskudskapital

	Pensionskassen		Koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Overskudskapital primo	437,3	445,6	437,3	445,6
Indbetalinger	10,6	10,2	10,6	10,2
Udbetalinger	-20,6	-19,4	-20,6	-19,4
Andel af realiseret resultat efter pensionsafkastskat	41,9	13,4	41,9	13,4
Negativ resultat dækket af overskudskapital	0,0	-12,5	0,0	-12,5
Nedskrivning af udlæg overskudskapital	12,5	0,0	12,5	0,0
Overskudskapital i alt	481,7	437,3	481,7	437,3

Note 13

Pensionshensættelser

	Pensionskassen		Koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Pensionshensættelser primo	9.234,4	9.238,1	9.234,4	9.238,1
Fortjenstmargen primo	0,0	0,0	0,0	0,0
Anvendt individuel bonuspotentiale	94,5	35,1	94,5	35,1
Pensionsmæssige hensættelser i alt primo	9.328,9	9.273,3	9.328,9	9.273,3
Kollektiv bonuspotentiale primo	0,0	0,0	0,0	0,0
Akkumuleret værdiregulering primo	-319,4	-270,0	-319,4	-270,0
Retrospektive hensættelser primo	9.009,4	9.003,3	9.009,4	9.003,3
Bruttobidrag	203,9	194,3	203,9	194,3
Rentetilskrivning	111,3	264,9	111,3	264,9
Pensionsydelse	-522,3	-527,0	-522,3	-527,0
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-3,3	-3,1	-3,3	-3,1
Risikogevinster efter tilskrivning af risikobonus	-2,4	-2,2	-2,4	-2,2
Egenkapitalfinansierede ydelser	57,6	57,4	57,6	57,4
Overført til/fra medlemskapital	10,0	9,2	10,0	9,2
Andet	94,8	12,7	94,8	12,7
Retrospektive hensættelser ultimo	8.959,1	9.009,4	8.959,1	9.009,4
Akkumuleret værdiregulering ultimo	173,0	319,4	173,0	319,4
Kollektiv bonuspotentiale ultimo	594,5	0,0	594,5	0,0
Pensionsmæssige hensættelser i alt ultimo	9.726,5	9.328,9	9.726,5	9.328,9
Anvendt individuel bonuspotentiale	0,0	-94,5	0,0	-94,5
Fortjenstmargen ultimo	0,0	0,0	0,0	0,0
Pensionshensættelser i alt	9.726,5	9.234,4	9.726,5	9.234,4

Pensionskassens forsikringer er omfattet af kontributionsprincippet. Pensionskassen har imidlertid vedtaget andre principper for fordeling af det realiserede resultat end, hvad der følger af kontributionsbekendtgørelsen (BEK nr. 1643 af 14. december 2016). Bekendtgørelsens bestemmelser følges i det omfang, de ikke strider imod pensionskassens principper. I praksis vil det sige, at pensionskassen ikke anvender en gruppeopdeling efter bekendtgørelsens § 3.

Note 13 fortsat

Fordeling af hensættelser på oprindelig grundlagsrente for bestande, der ikke er omfattet af kontributionsprincippet:

Pensionshensættelser pr. 31. december 2021

Opgørelsesrente 0,0%

Opgørelsesrente 4,5%

Alle grupper

Risikomargen alle grupper

Pensionshensættelser i alt

<u>Garanterede ydelser</u>	<u>Individuelt bonus- potentiale</u>	<u>Kollektivt bonus- potentiale</u>	<u>I alt</u>
5.053,7	3.461,1	569,8	9.084,6
544,5	1,7	24,7	570,9
5.598,3	3.462,8	594,5	9.655,6
			71,0
			9.726,5

Pensionshensættelser pr. 1. januar 2021

Opgørelsesrente 0,0%

Opgørelsesrente 4,5%

Alle grupper

Risikomargen alle grupper

Pensionshensættelser i alt

<u>Garanterede ydelser</u>	<u>Individuelt bonus- potentiale</u>	<u>Kollektivt bonus- potentiale</u>	<u>I alt</u>
6.088,0	2.383,8	0,0	8.471,8
636,2	0,8	0,0	637,0
6.724,1	2.384,6	0,0	9.108,8
			125,6
			9.234,4

Afkastprocent og Bonusgrad for de forsikringsbestande, der ikke er omfattet af kontributionsprincippet:

Opgørelsesrente 0,0%

Opgørelsesrente 4,5%

<u>2021 Afkast- procent</u>	<u>2020 Afkast- procent</u>	<u>2021 Bonus- grad</u>	<u>2020 Bonus- grad</u>
10,7%	3,0%	46,9%	27,6%
10,7%	3,0%	7,1%	0,2%

Forrentning af kundemidler efter omkostninger før skat opdelt på produkt:

Gennemsnitrente

<u>2021</u>	<u>2020</u>
10,8%	4,0%

Note 14
Eventualforpligtelser

Til sikkerhed for forsikredes hensættelser er registreret følgende aktiver:

	Pensionskassen		Koncernen	
	2021	2020	2021	2020
Investeringsejendomme og andre materielle investeringsaktiver	3,6	3,6	3,6	3,6
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	13,0	13,0	13,0	13,0
Kapitalandele i associerede virksomheder	334,4	311,5	334,4	311,5
Kapitalandele	382,3	225,2	382,3	225,2
Investeringsforeningsandele	5.237,6	4.743,2	5.237,6	4.743,2
Obligationer	3.636,2	4.564,8	3.636,2	4.564,8
Andre udlån	131,7	85,2	131,7	85,2
Indlån i kreditinstitutter	906,1	130,9	906,1	130,9
Tilgodehavende renter	12,2	16,4	12,2	16,4
Til sikkerhed for hensættelser i alt	10.657,0	10.093,8	10.657,0	10.093,8
Investeringsaktiver til overtagelse efter regnskabsåret	95,0	152,3	95,0	152,3
Tilsagn om investeringer fratrukket allerede indbetalte beløb:				
Unoterede aktier	498,4	492,0	498,4	492,0
Ejendomme	370,8	249,1	370,8	249,1
Infrastruktur	42,1	91,6	42,1	91,6
Kredit	469,0	597,7	469,0	597,7
	1.380,3	1.430,4	1.380,3	1.430,4

Pensionskassen deltager i diverse interessentskaber sammen med pensionskasser tilknyttet PKA. Pensionskasserne hæfter solidarisk for interessentskabernes forpligtelser.

Endelig påhviler der momsreguleringsforpligtelse på en del af koncernens ejendomme. Det kræver dog en kommerciel beslutning om ændret anvendelse af de pågældende ejendomme, før forpligtelsen bliver aktuel.

AIP Infrastructure I K/S

Blafa

I oktober 2018 indgik Pensionskassen en aftale med Vattenfall og Vestas om opførelsen af en 353 MW onshore vindmøllepark i Sverige nær Umeå. Pensionskassens garantiforpligtelse pr. statusdagen udgøres af resterende pro rata andel af det samlede investeringstilsagn samt yderligere driftsmæssige garantier på i alt 17,4 mio. DKK.

Zion

PKA investerede i oktober 2018 i to solcelleparker i Californien. Begge solparker var fuldt udbygget og i drift på overtagelsestidspunktet. Pensionskassen har garanteret sin pro rata andel af visse drifts- og nedtagningsmæssige forpligtelser overfor Nordea Bank. Hertil kommer udestående pro rata andel af nyt investeringstilsagn på batterilagringssenhed i tilknytning til solcelleparkerne samt yderligere garantier i specifikt i forhold hertil. Garantiforpligtelserne og resttilsagn beløber sig pr. statusdagen samlet til 1,5 mio. USD.

El Campo

I 2019 indgik Pensionskassen en aftale med Longroad og Vestas om opførelsen af en 353 MW onshore vindmøllepark i USA, Knox County, Texas. I 2020 er der yderligere investeret i to solcelleparker under

El Campo, en i Californien og en i Texas. Pensionskassens garantiforpligtelse pr. statusdagen udgøres af driftsmæssige garantier på i alt 8,1 mio. USD.

AIP Infrastructure II K/S

Escalade

I 2020 indgik pensionskassen aftale om køb af en 336 MW onshore vindmøllepark i USA, Knox County, Texas. Parken forventes færdigt i november 2021. Pensionskassens garantiforpligtelse pr. statusdagen udgøres af resterende pro rata andel af det samlede investeringstilsagn samt yderligere driftsmæssige garantier på i alt 3,5 mio. USD.

Mallard

I 2020 købte pensionskassen sig ind i Agility Trains East, som ejer en flåde af intercitytog, der service-rer 'East Coast Main Line' i UK. Pensionskassens pro rata andel af den resterende del af investeringstil-sagnet og garantiforpligtelser udgør 0,2 mio. GBP.

Moms

Som følge af en EU-domstolsafgørelse i 2014 kan visse ydelser til investeringsforeningslignende pensi- onskasser potentielt fritages for moms.

Pensionskassen har i september 2014 indsendt anmodning om tilbagebetaling af uberettiget opkræ- vet moms til Skattestyrelsen for perioden 2004 til og med 2014. Yderligere har pensionskassen i maj 2016 og februar 2017 indsendt endnu en anmodning til Skattestyrelsen om tilbagebetaling af uberetti- get opkrævet moms samt forventer at indsende anmodninger om tilbagebetaling også for efterføl- gende perioder. Anmodningerne afventer sagsbehandling.

Skattestyrelsen har i november 2019 ændret praksis med hensyn til hvilke pensionskasser, der kan omfattes af momsfritagelsen. Skattestyrelsen mener, at 2019 udmeldingen blot er en præcisering af praksis, og derfor også har tilbagevirkende effekt. Hvis Skattestyrelsen har ret i dette standpunkt, kan det få begrænsende betydning for tilgodehavendet og kan medføre, at pensionskassen for perioden 2017-2019 har en eventualforpligtelse vedrørende moms på ydelser faktureret fra PKA A/S.

Den endelige opgørelse af eventualforpligtelsen afventer Skattestyrelsens sagsbehandling. Eventuelle forpligtelser belaster de omfattede administrerede pensionskasser og selskaber.

Øvrigt

Pensionskassen har ikke påtaget sig pensions-, kautions-, garanti- eller andre forpligtelser, udover hvad der fremgår af årsrapporten.

Note 15

Nærtstående parter m.v.

Pensionskassen har

kapitalandele i følgende

tilknyttede virksomheder:

kapitalandele i følgende tilknyttede virksomheder:			Ejer- andel	Resultat	Egen- kapital
Aktivitet	Hjemsted				
Farmakonomernes Ejendomsaktieselskab	Investering i grunde og bygninger	Gentofte	100,0%	0,0	12,5
Farmapension A/S	Administration	København	100,0%	0,0	0,5

Note 15 fortsat

Pensionskassen har kapitalandele i følgende associerede virksomheder:

kapitalandele i følgende associerede virksomheder:			Ejerandel	Resultat	Egenkapital
Aktivitet	Hjemsted				
DEAS Invest I Holding A/S	Eiendomsadministration	Frederiksberg	33,3%	82,1	934,5

Der er ikke nogen nærtstående parter, som har bestemmende indflydelse i Pensionskassen.

Der har ikke været andre transaktioner med bestyrelsen og direktionen end vederlag jf. Note 6

Pensionskassernes Administration A/S varetager administrative opgaver for Pensionskassen. Der er indgået administrationsaftale og ydelserne afregnes på markedsbaserede vilkår. De administrative opgaver omfatter pensionsadministration, formueforvaltning.

Note 16

Risikooplysninger

Der knytter sig en række risici til pensionskassens forretningsmodel.

Bestyrelsen har i forbindelse med arbejdet med risiko og solvens identificeret de væsentligste risici, der knytter sig til forretningsmodellen:

- Markedsrisiko
- Outsourcing
- Cyberrisiko

Markedsrisiko er pensionskassens største risiko. Markedsrisiko er risikoen for, at pensionskassens aktiver, fx obligationer, aktier, ejendomme og alternativer taber værdi som følge af udsving på kapitalmarkederne. Markedsrisiko findes også ved opgørelsen af hensættelserne til markedsværdi, da disse er rentefølsomme. Det betyder, at hensættelserne skifter værdi, når markedsrenterne ændrer sig, og det kan blive nødvendigt at hensætte mere, hvis renten falder. Aktierisiko og renterisiko er de største markedsrisici for pensionskassen. Bestyrelsen har som nævnt fastsat risikorammer for de forskellige aktivklasser. Risiciene kvantificeres og afdækkes med kapital i risikomodellerne.

Outsourcing er et centralt element i pensionskassens operating model, og pensionskassen anvender i høj grad outsourcing til at opnå stordriftsfordele og effektiviseringer. Det giver anledning til særlige risici, som stiller krav til aftalegrundlag, rapportering, kontrol og opfølgning. Pensionskassen afdækker outsourcingsrisiko med effektive samarbejdsaftaler, hvor niveauet for service, leverancer og rapportering er tydeligt fastlagt. Kontrol og opfølgning sikrer, at opgaverne bliver løst i overensstemmelse med de indgåede aftaler. Dette er fastlagt i politik, retningslinjer og forretningsgange.

Cyberrisiko udgør en væsentlig operationel risiko, som pensionskassen igennem det seneste år har haft stigende fokus på. Pensionskassen har fastlagt sin risikoappetit på IT-sikkerhedsområdet og afdækker cyberrisikoen ved at stille krav til især den primære IT-leverandør Forca baseret på en risikovurdering samt en sårbarheds- og konsekvensanalyse. Forca har etableret en række sikkerhedsværn, der beskytter pensionskassen mod cybertrusler, herunder overvågning af netværk for at forhindre hackere, udvidet fysisk sikkerhed så kun godkendte PC'ere har adgang i fysiske netværksporte samt rettighedsstyring. Bestyrelsen har fastsat grænser for genetableringsfristerne på kritiske systemer.

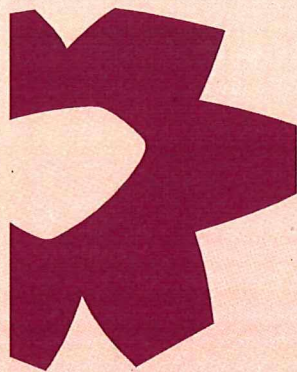
Note 17

Specifikation aktiver og disses afkast

	Regnskabsmæssig værdi		Afkast i % p.a. før skat
	Primo	Ultimo	
Grunde og bygninger	32,3	96,4	4,4
Noterede kapitalandele	1.649,5	2.425,1	23,2
Unoterede kapitalandele	1.125,5	1.946,9	19,0
Kapitalandele i alt	2.775,1	4.372,0	22,0
Stats- og realkreditobligationer	5.322,3	3.877,9	-2,1
Indeksobligationer	0,0	0,0	0,0
Kreditobligationer og emerging markets obligationer	3.057,5	3.208,9	7,2
Udlån m.v.	297,0	416,6	8,8
Obligationer og udlån i alt	8.676,8	7.503,4	1,7
Dattervirksomheder	0,0	0,0	0,0
Øvrige investeringsaktiver	258,8	1.078,3	9,1
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelser	281,4	-107,4	

Afkast i % er tidsvægtet på baggrund af afkastet på dagsbasis.

pka

Penneo dokumentnøgle: ALLEU-2T0HJ-N18IO-O80DU-0EFOV-GGULH

Tuborg Boulevard 3
2900 Hellerup
Cvr-nr. 10 49 68 37

PENNEO

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift.
Underskrivernes identiteter er blevet registreret, og informationerne er listet herunder.

"Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument."

Jon Steingrim Johnsen

Adm. direktør

Serienummer: PID:9802-2002-2-085885349724

IP: 2.108.xxx.xxx

2022-03-10 18:10:15 UTC

NEM ID

Birgitte Jeanette Andersen

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-314367478465

IP: 212.97.xxx.xxx

2022-03-10 18:15:05 UTC

NEM ID

Susanne Kure

Revisionsudvalgsformand

Serienummer: PID:9208-2002-2-561220868577

IP: 80.163.xxx.xxx

2022-03-10 18:21:55 UTC

NEM ID

Henrik Klitmøller Rasmussen

Bestyrelsesformand

Serienummer: PID:9208-2002-2-252200581439

IP: 176.23.xxx.xxx

2022-03-10 18:31:10 UTC

NEM ID

Christine Bruun Brandborg

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-209443769155

IP: 109.56.xxx.xxx

2022-03-10 18:34:02 UTC

NEM ID

Jørgen Moestrup

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-754018875040

IP: 83.218.xxx.xxx

2022-03-10 19:29:51 UTC

NEM ID

Susanne Engstrøm

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-655867710974

IP: 83.89.xxx.xxx

2022-03-10 20:02:02 UTC

NEM ID

Ann-Mari Damholt Grønbæk

Bestyrelsesnæstformand

Serienummer: PID:9208-2002-2-830223568197

IP: 37.97.xxx.xxx

2022-03-11 07:53:01 UTC

NEM ID

Penneo dokumentnøgle: ALLEU-270HJ-N1BIO-080DU-0EFOV-GGULH

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstempelt med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske signeringsbeviser indlejret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: <https://penneo.com/validate>

PENNEO

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift.
Underskrivernes identiteter er blevet registreret, og informationerne er listet herunder.

"Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument."

Jesper Gulev Larsen

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-296591756901

IP: 83.93.xxx.xxx

2022-03-11 09:46:19 UTC

NEM ID

Christian Jakobsen

Statsautoriseret revisor

Serienummer: PID:9208-2002-2-064104756880

IP: 83.136.xxx.xxx

2022-03-11 09:47:47 UTC

NEM ID

Per Rolf Larssen

Statsautoriseret revisor

Serienummer: CVR:33771231-RID:64633997

IP: 83.136.xxx.xxx

2022-03-11 09:52:23 UTC

NEM ID

Penneo dokumentnøgle: ALLEU-2T0HJ-N1BIO-080DU-0EFOV-GGULH

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstemplet med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske signeringsbeviser indlejret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: <https://penneo.com/validate>